

Bijlagen bij de oriëntatiecursus

Als bijlage bij de oriëntatiecursus bieden we deze artikelen aan die nader ingaan op specifieke punten van de Kerk van de Nazarener onder noemer, "Hoe denkt de kerk over"? De meeste artikelen zijn in 2015-2016 gepubliceerd in de Reflector, het kerkblad van de Kerk van de Nazarener in Dordrecht, sommige later, en geschreven door ds. Hans Deventer.

Dordrecht, 19 februari 2019

Inhoud

De bijbel	2
Zichzelf	7
Huwelijk en samenwonen.....	12
Het Handboek	17
Heiliging	23
Onze missie	29
Geld.....	33
Lidmaatschap	37
Pastoraat.....	41
Jezus Christus.....	44
De doop	47

De bijbel

Inleiding

Als Kerk van de Nazarener in Dordrecht willen we een aantal van onze standpunten nader en uitgebreider toelichten in wat handreikingen. We zijn dankbaar met iedereen die onze gemeente ervaart als een geestelijk thuis, maar we realiseren ons ook dat iedereen een (vaak) verschillende achtergrond heeft en dat het denken binnen de Kerk van de Nazarener niet altijd een op een aansluit met wat mensen gewend zijn. Al was het maar omdat onze theologische wortels meer in de Oosterse kerk, Arminius, de Anglicaanse kerk, John Wesley en de negentiende-eeuwse Amerikaanse heiligingsbeweging liggen. Voor wie een beetje thuis is in de kerkgeschiedenis is al snel duidelijk dat deze namen een andere richting aanduiden dan in Nederland gebruikelijk. Dit heeft met name grote gevolgen voor hoe we tegen de verlossing en tegen heiliging aan kijken, maar ook hoe we de bijbel beschouwen. Omdat voor elke christen de bijbel natuurlijk een enorm belangrijke plaats inneemt, willen we in deze handreiking eerst wat verduidelijken over onze kijk op de bijbel.

Geloofsbelijdenis

Het is belangrijk op te merken dat de vraag, "hoe denkt de kerk over de bijbel?" een relatief recente vraag is. In de geloofsbelijdenissen van de oude kerk, zoals de Apostolische Geloofsbelijdenis of de Belijdenis van Nicea staat geen woord over de bijbel. Helemaal niets! Als je dan kijkt naar de Nederlandse Geloofsbelijdenis, dan begint die heel kort met dat we in God geloven, maar daarna gaat het direct over hoe we Hem leren kennen, en dat is door de bijbel, en gaat het artikelen lang over de bijbel voor we zelfs maar bij Christus belanden. Een enorm verschil wat natuurlijk alles te maken heeft met de context. Daar waar men in de eerste eeuwen vooral bezig was met de vraag, "wie is Christus?" en die vraag de kern was van de oude belijdenissen, werd in de Reformatie het belang van de bijbel naar voren geschoven. Want als je de (rooms-katholieke) traditie niet meer erkent, moet je je geloof ergens anders op baseren en zo ontstond de kreet "Sola Scriptura", alleen de bijbel. En moet je dus meer gaan uitleggen over die bijbel. Sterker nog, alle gezag moest in de bijbel worden gelegd omdat kerkelijk gezag niet meer werd erkend. Dus wordt het steeds belangrijker om het onfeilbare gezag van de bijbel te bewijzen. Met de opkomst van de wetenschap werd dat echter steeds lastiger. Denk maar aan de problemen die Copernicus en Galileo met de kerk hadden door te stellen dat de aarde om de zon draait in plaats van andersom. En die zijn met de publicatie van Darwins "The Origin of Species" in 1859, de start van de evolutietheorie, alleen maar groter geworden.

Wat is dan het gezag van de bijbel en hoe moeten we lezen? Die vragen zijn steeds belangrijker geworden. Gelukkig heeft onze kerk daarin een wijze keuze gemaakt door ons geloofsartikel over de bijbel in 1928 te formuleren zoals het er nu nog staat. En een recent verzoek uit 2009 om die tekst aan te passen naar geloof in een woord

voor woord foutloze tekst af te wijzen. Daarover is een uitgebreid rapport¹ aan de Algemene Vergadering van 2013 geschreven dat uitlegt waarom de kerk het geloofsartikel moet handhaven, en dat is ook gebeurd. Ik zal in het vervolg van deze handreiking dankbaar gebruik maken van dit rapport.

Wat geloven we?

Om deze vraag te beantwoorden is het goed eerst ons geloofsartikel over de bijbel te citeren. Waarbij het van belang is op te merken dat we geloven in God, in Jezus Christus en in de Heilige Geest, de eerste 3 artikelen, en in de *inspiratie* van de bijbel. We geloven dus niet op dezelfde manier in de bijbel als in God. Misschien klinkt dat als een open deur maar het onderscheid is van belang: de bijbel houdt niet van ons, is niet voor ons gestorven, schenkt ons geen vergeving en ook geen nieuw leven. De bijbel *getuigt* van dit alles en is bedoeld om ons tot Christus te leiden die voor ons is gestorven, opgestaan, die vergeving schenkt en nieuw leven (Joh 20:30-31).

Artikel IV. De Heilige Schriften²

4. Wij geloven in de volledige inspiratie van de Heilige Schrift, waaronder wij de 66 boeken van het Oude en Nieuwe Testament verstaan, die door goddelijke inspiratie gegeven zijn en onfeilbaar Gods wil openbaren, betreffende ons, in alles wat noodzakelijk is voor onze verlossing, zodat alles wat niet daarin besloten ligt, niet als geloofsartikel voorgeschreven kan worden. (Lucas 24:44-47; Johannes 10:35; 1 Corinthiërs 15:3-4; 2 Timotheüs 3:15-17; 1 Petrus 1:10-12; 2 Petrus 1:20-21)

Wat staat er nu precies?

Allereerst, het gaat over de goddelijke en volledige inspiratie van de gehele bijbel. Dat betekent dat we de bijbel als geheel moeten lezen. Je kunt niet een tekst eruit plukken en zeggen, dit is Gods woord, net zo min als één tik op een triangel de complete symfonie weergeeft. Het geheel van de bijbel is geïnspireerd door God en we moeten het dus ook lezen als een geheel. Het is duidelijk dat God verschillende mensen heeft geïnspireerd door de eeuwen heen, en dat hun verschillende karakters en taalgebruik niet zijn onderdrukt maar de ruimte hebben gekregen. De inspiratie is dus niet mechanisch, alsof ze enkel typemachines waren. Ook dat is belangrijk om te beseffen.

¹ <https://sp.nazarene.org/gar/Shared Documents/English/Commission Reports/Report of the Scripture Study Committee.pdf>

² Voor wie het Engels voldoende machtig is, hieronder ook de Engelse originele tekst:
IV. The Holy Scriptures - 4. We believe in the plenary inspiration of the Holy Scriptures, by which we understand the 66 books of the Old and New Testaments, given by divine inspiration, inerrantly revealing the will of God concerning us in all things necessary to our salvation, so that whatever is not contained therein is not to be enjoined as an article of faith. (Luke 24:44-47; John 10:35; 1 Corinthians 15:3-4; 2 Timothy 3:15-17; 1 Peter 1:10-12; 2 Peter 1:20-21)

Ten tweede, de bijbel openbaart Gods wil "onfeilbaar" of zoals het Engels zegt, "inerrantly", zonder fouten. Er is bij de vertaling gekozen voor het woord "onfeilbaar" omdat dit is wat het geloofsartikel zegt, het koppelt de foutloosheid aan een doel, namelijk Gods wil betreffende ons ten aanzien van onze verlossing. Dat doel zit veel meer in het woord "onfeilbaar" dan in "foutloos". Dat lijkt een nuance maar is het niet. De bijbel is niet enkel een boek met informatie. Zoals al geciteerd beschrijft de apostel Johannes het heel helder: "20:30 Jezus heeft nog veel meer wondertekeningen voor zijn leerlingen gedaan, die niet in dit boek staan, 31 maar deze zijn opgeschreven opdat u gelooft dat Jezus de messias is, de Zoon van God, en opdat u door te geloven leeft door zijn naam." Dit is de kern van alles! Hier gaat het om. We misbruiken dus in feite de bijbel als we het enkel lezen als een literair boek, een archeologisch boek, een geologisch boek of een historisch boek. Dat is hetzelfde als wanneer je een kookboek gaat lezen om zijn literaire kwaliteiten. Dat is de bedoeling niet. Nu is helder dat de boodschap van de bijbel absoluut een historische component heeft. Als Christus niet werkelijk is opgestaan uit de dood, is alles een leugen (1 Cor 15). Dat betekent dat we dus onderscheidt maken tussen de kern van de boodschap en de details. Was er nu 1 engel bij het graf (Matt 28:5 en Markus 16:5) of 2 engelen (Lukas 24:4 en Joh 20:12)? Daar gaat het niet om en sterker nog, juist als alle getuigen een identiek verhaal vertellen, is het verzonnen want in de werkelijkheid gaat dat nooit zo.

Ten derde is het heel belangrijk hoe we lezen. Mensen hebben geïnspireerd geschreven, maar wel vanuit hun eigen wereld, beelden en denken. Want juist *daarin* hebben ze God ontmoet! En uiteraard is dat helemaal werkelijkheid geworden in Christus. In Hem is immers God zelf mens geworden, en heeft onder ons gewoond. Een Jood uit de eerste eeuw, in het Juda en Galilea van de eerste eeuw. Hij sprak hun taal, hun woorden, hun begrippen, hoewel Hij God was. Daarom kon Hij ook niet spreken over het hemelse, ze zouden het niet begrijpen (Joh 3:12). Het aardse was al lastig genoeg. Maar Hij sprak wel hun taal! Communiqueerde in beelden en begrippen die men kon vatten. Zoals iedereen in de bijbel. Stel je voor dat Jezus was begonnen over kwantummechanica! Dat betekent dus dat bijvoorbeeld de uitspraak van Jozua over de zon en de maan die stil moeten staan (Jozua 10:12-14) niet gelezen moet worden als kosmologie, maar een deel van het wereldbeeld van die tijd waarin God handelt. En het gaat om het laatste!

We zouden kunnen betreuren dat dit de wijze is waarop we de bijbel moeten lezen. Maar God heeft hier bewust voor gekozen. Hij stuurde geen boek. Geen engel die dicteerde. Het enige wat God zelf heeft geschreven zijn de 10 geboden op de stenen tafelen, en die hebben we niet eens meer. Jezus zelf heeft ook niets geschreven, maar 3 jaar zijn discipelen onderwezen en ze er op uit gestuurd. En die verhalen zijn op schrift gesteld. Het is Gods wil dat het Woord vlees wordt, en in feite nog steeds, ook in ons. Ook al schrijven wij geen bijbel meer en zijn deze schrijvers op bijzondere wijze geïnspireerd.

Synagoge en kerk hebben de inspiratie van God (h)erkend. Het is een boeiend proces want met het gelovig antwoord op Gods openbaring ontstond de bijbel. De geloofsgemeenschap heeft de bijbel geschreven, maar werd op haar beurt ook weer gevormd door diezelfde bijbel, omdat Gods Geest daardoor werkzaam is. En zo is de ca-

non ontstaan, de lijst van geautoriseerde boeken. De synagoge en de kerk hebben deze boeken erkend als door God geïnspireerd.

Waarom dit verhaal? Omdat hier het hart van het gezag van de bijbel is te vinden: in de Geest die de schrijvers heeft geïnspireerd en tot op de dag van vandaag ook weer de lezers inspireert omdat Hij door de woorden heen werkt. En DAAR is het gezag van de bijbel in te vinden. En daarom koppelt ons geloofsartikel dat gezag aan het doel van de bijbel.

Ten leste nog een belangrijk punt. "alles wat niet daarin besloten ligt, kan niet als geloofsartikel voorgeschreven worden". Hierin sluiten we aan bij de Reformatie en haar "Sola Scriptura". De canon is afgesloten. We geloven dat deze 66 boeken ook *volledende* Gods wil openbaren en normatief zijn. Dat betekent dat hoewel we als Wesleyanen de bijbel lezen met ons verstand, in het licht van de traditie, van alles wat ons is overgeleverd, en van uit de ervaring, verstand, traditie en ervaring geen afzonderlijke basis zijn voor Gods openbaring. Alleen de bijbel zelf is basis voor wat wij geloven, en dus ook voor wat we voor kunnen schrijven als geloofsartikel.

De bijbel van koft tot koft, woord voor woord

Maar zoals gezegd, in diverse kringen wordt de onfeilbaarheid, de foutloosheid van de bijbel veel verder doorgetrokken. En dat klinkt heel mooi en heel orthodox. Waarom wordt er dan binnen de Kerk van de Nazarener anders tegenaan gekeken? Allereerst, noch de oude kerkvaders, noch de reformatoren hebben ooit op deze manier tegen de bijbel aan gekeken. Het is een kerkhistorisch gezien recent fenomeen. Voor de Reformatoren was het geloof in Christus wat leidde tot een vertrouwen in de bijbel. Maar in bepaalde Calvinistische kringen werd dat omgedraaid en ging het erom de betrouwbaarheid van de bijbel te bewijzen en daarop het geloof in Christus te baseren. Probleem is bij zo'n soort redenering je geloof als een kaartenhuis ineen stort als er ook maar één enkele fout in de bijbel te vinden is. Bovendien, zei men, God is volmaakt dus moet Gods woord dat ook zijn. Maar dat kan alleen als de bijbel gedicteerd is, woord voor woord, en niet geïnspireerd zoals 2 Timotheüs 3:16 zegt.

Het is in feite redelijk simpel: iemand vertelt je het evangelie, je komt tot geloof en je ontdekt wie Christus is. Daardoor realiseer je je dat deze persoon inderdaad de waarheid sprak. Zoals Philippus zei, "kom en zie" (Joh 1:47). Dat is wat de bijbel doet: ons tot Christus leiden. En als we de levende Heer ontmoeten, ontdekken we dat het getuigenis betrouwbaar is. Dus het is Christus zelf die gezag verleent aan de bijbel.

Daarnaast is het praktisch gezien ook niet werkbaar om de term foutloos te hanteren. Want wat is een fout? Is een afronding een fout? Moet elk verhaal chronologisch kloppen? Wat doen we dan met de verschillen alleen al in de 4 evangeliën? Het leidt tot allerlei vragen die niet alleen de kern van het geloof niet raken, maar ook nog eens een zinloze tijdsbesteding zijn. Daarom geloven we dat de bijbel alles wat te maken heeft met onze verlossing onfeilbaar openbaart en daarin volledig betrouwbaar is, want daar gaat het God ten diepste om.

Een middenweg

Zoals op veel terreinen zoekt de Kerk van de Nazarener een middenweg die de excessen aan beide kanten probeert te vermijden. We maken van de bijbel geen menselijk boek dat enkel menselijke religieuze ervaringen beschrijft. Alsof al het spreken over boven enkel van beneden komt, zoals theoloog Harry Kuitert ooit beweerde. We geloven het spreken van "beneden" een reactie is op God die eerst sprak. Dat is door en door Wesleyaans: alles begint met Gods genade. Dus wijzen we radicaal het idee af dat de bijbel niets is dan een verzameling verhalen die mensen verzonnen hebben.

Aan de andere kant wijzen we eveneens het idee af dat God zijn openbaringen gedicteerd heeft, met uitzondering van de geboden die aan Mozes gegeven zijn. Alsof Hij geen mensen kan gebruiken anders dan als poppenkast poppen.

Een van de meest wonderlijke dingen in de bijbel is het feit dat God mensen als u en ik weet te gebruiken, zelfs als het gaat om zoiets belangrijks als het doorgeven van Zijn boodschap. En dat doet Hij zonder hen buitenspel te zetten. Is dat niet ongelooflijk groots? Onze God is zo groot dat Hij zijn doel zelfs weet te bereiken door mensen heen. Hij wil u en mij daarbij gebruiken. Nu is de bijbel al geschreven, dat hoeven we niet meer te doen. Maar daarmee is het niet klaar. Immers, "u bent zelf een brief van Christus, door ons opgesteld, niet met inkt geschreven maar met de Geest van de levende God, niet in stenen platen gegrift maar in het hart van mensen. (2 Cor 3:3).

Dat zet Sola Scriptura in een heel ander perspectief!

Zichzelf

Inleiding

Misschien zult u zeggen, wat is dat nu voor een vreemde vraag? Maar ik durf te beweren dat de vraag best belangrijk is. Natuurlijk is de mening van anderen over ons ook van belang, maar de vraag beantwoorden zegt zeker iets over onszelf of minimaal wie we willen zijn. Daarbij is nog wel van belang dat we eerst definiëren over welke kerk we het hebben. Het lijkt me goed de vraag eerst te beantwoorden vanuit het perspectief van de wereldwijde Kerk van de Nazarener. Daarnaast zijn we ook kerk in Nederland en uiteindelijk ook nog eens een specifieke gemeente hier in Dordrecht. Vanuit die verschillende perspectieven gaan we aan de slag.

De Kerk van de Nazarener wereldwijd

De Kerk van de Nazarener is een heiligingskerk. Grote kans dat u die term wel eens gehoord heeft, maar wat betekent dat nou concreet? Om dat verhaal te kunnen vertellen moeten we een stukje terug in de kerkgeschiedenis. In de Westerse Kerk lag al snel veel nadruk op schuld en op verlossing als vrijkomen van schuld. De Oosterse Kerk heeft al vrij snel meer nadruk gelegd op de innerlijke verandering in de gelovige. Omdat de Anglicaanse prediker John Wesley (1703-1791) in zijn kerkelijke traditie veel mee kreeg van de oosterse kerkvaders, en heiliging voor hem sowieso een heel belangrijk punt was, heeft hij veel van hun gedachten verwerkt in wat hij onderwees. Vanuit Wesley is het Methodisme ontstaan als een opwekkingsbeweging in Groot-Brittannië en later in Noord-Amerika. Toen het Methodisme begon af te dwalen van haar wortels, startte er in de 2e helft van de 19e eeuw een heiligingsbeweging in de VS. Op gegeven moment ontdekten men dat die beweging op allerlei plaatsen actief was en via een fusiegolf van veel van die plaatselijke activiteiten ontstond de Kerk van de Nazarener.

Nu is dat een leuk stukje geschiedenis wat iets vertelt over het "hoe", maar hoe zit het met het "wat"? Wat is bijvoorbeeld een heiligingskerk? Ten diepste is een heiligingskerk een kerk die een optimistische kijk heeft op de mogelijkheden van Gods genade om in een mens te werken en die te vormen naar het beeld van Christus. En die gelooft dat dat proces een integraal onderdeel is van de verlossing die God ons biedt.

De grote discussie in de kerk in het algemeen is natuurlijk altijd: "en hoever kan Gods verlossing in dit leven al gaan?" Dat we later volmaakt zullen zijn gelooft elke christen. Dat we nu in dit leven geheiligd moeten worden evenzo. Wat is er dan specifiek aan de heiligingsbeweging en de Kerk van de Nazarener? Het specifieke zit hem in de overtuiging dat God al in dit leven ons kan vullen met Zijn liefde. Dat wil niet zeggen dat we foutloos worden. En zeker als je bent gaan zien dat de zonde zelfs al zit in de structuren en (economische) systemen waar we allemaal deel van uit maken, zeker in het Westen. Dan begrijp je dat "zondeloosheid" een begrip is dat een stap te ver gaat. We blijven bidden zoals onze Heer dat ons geleerd heeft: "Vergeef ons onze

schulden". Maar! Er is een maar. Want we geloven ook dat een mens kan leven zoals Paulus daarvan getuigde in Galaten 2:19-20 "Want ik ben gestorven door de wet en leef niet langer voor de wet, maar voor God. Met Christus ben ik gekruisigd: ikzelf leef niet meer, maar Christus leeft in mij. Mijn leven hier op aarde leef ik in het geloof in de Zoon van God, die mij heeft liefgehad en zich voor mij heeft prijsgegeven." De ervaring, niet de bijbel, heeft ons geleerd dat dit een crisiservaring vereist. Dat is geen dogma maar de ervaring van vele christenen. Dus onderwijst de kerk de Bijbelse belofte Christus volledig in ons kan wonen, en vertelt hoe praktisch gezien mensen daar gekomen zijn.

Nu klinkt dat voor velen wellicht wat onbekend in de oren. Onze Nederlandse kerkelijke traditie komt uit andere bronnen voort, is veel meer gevormd door het Calvinisme. Dat is dus in de Kerk van de Nazarener niet het geval. Wel kan het volgende worden gezegd: De Kerk van de Nazarener is een christelijke kerk, geen sekte. We onderschrijven de oude geloofsbelijdenissen van de kerk, zoals de Apostolische belijdenis en de belijdenis van Nicea. We zijn een kerk in de lijn van de Reformatie, dus protestants, maar door onze Anglicaanse wortels zijn we dus niet Calvinistisch of Luthers.

We zijn qua bestuur een echte kerk, met alle plaatselijke, landelijke en internationale organisatie die daar bij hoort, geen losstaande gemeente. Met dat de Kerk van de Nazarener, door haar grote nadruk op zending, wereldwijd enorm begon te groeien (er zijn gemeenten in bijna 160 landen) kwam de vraag op hoe dat zou moeten gaan werken. Een losse federatie van gemeenten, een enkele kerk met een centraal bestuur? Gekozen is voor een middenweg: een plaatselijke gemeente heeft een zekere ruimte voor een eigen weg, maar wel binnen het grotere kader van wat wereldwijd is vastgesteld. Er is overigens een tendens richting meer ruimte voor verschillende culturele invullingen. Dat is ook wel logisch: als je praat over heiliging kan het niet anders dan dat het concreet gestalte moet krijgen in de cultuur waarin je leeft. En hoewel het hart van wat God van ons vraagt, liefde tot God en naaste, nooit verandert, kunnen omstandigheden en culturen wel invloed hebben op hoe die liefde er uit ziet. De oplettende lezer zal begrijpen dat dit een spanningsveld is. En dat kan ook niet anders. Alleen een theorie die niets met het werkelijke leven te maken heeft kun je "zuiver" houden. Wie zijn geloof handen en voeten wil geven (en dat heeft alles met heiliging te maken), zal altijd op een of andere manier "vuile handen" moeten maken, zoals Jezus zelf omging met mensen aan de rand van de samenleving. Dat leverde Hem ook veel kritiek op en dat is nooit veranderd.

Al met al kunnen we drie kernwaarden neerzetten die de Kerk van de Nazarener beschrijven:

- Christelijk
- Heiligingsgericht
- Zendingsgericht³

³ Voor wie het Engels machtig is wordt dit uitgebreid toegelicht in <http://nazarene.org/sites/default/files/essentials/docs/NazareneEssentials1.2.pdf>

Het Nederlands district

De Kerk van de Nazarener is wereldwijd onderverdeeld in ruim 400 districten. Dat zijn bestuurlijke eenheden waarbinnen een groep plaatselijke kerken vallen. In Nederland is dat eenvoudig: ons district valt samen met de grenzen van Nederland. Maar Groot Brittanië heeft bijvoorbeeld twee districten, andere landen nog veel meer. Het gaat erom dat een district een logisch eenheid is waarin kerken elkaar kunnen ondersteunen in hun missie. Zo worden in Nederland bijvoorbeeld een kinderkamp en een tienerkamp op districtsniveau georganiseerd, worden predikanten geordineerd op districtsniveau enz.

Los van de organisatorische kant, is er natuurlijk ook een geestelijke kant. Als Nederlands district staan we in de Nederlandse context. Een open deur, maar toch. Het heeft invloed. Niemand van ons staat los van de wereld waarin hij is grootgebracht. Het denken, de gewoonten, de taal, alles beïnvloedt ons en vormt (mede) wie we zijn. Op zich is dat niet verkeerd. Immers, ook Christus is mens geworden in een concrete cultuur: "Het Woord is mens geworden en heeft bij ons gewoond, vol van goedheid en waarheid, en wij hebben zijn grootheid gezien, de grootheid van de enige Zoon van de Vader." (Joh 1:14) Hij gebruikte de taal en begrippen van Zijn tijd.

Tegelijkertijd heeft Gods woord altijd kritisch gestaan tegenover die cultuur. Binnen dat spanningsveld zoeken we ook als Kerk van de Nazarener in Nederland naar de beste manier om het evangelie in onze context te brengen. Het zal niemand verbazen dat ook daar verschillen in benadering en mening bestaan.

Dus komen we terecht op het plaatselijke niveau want uiteindelijk is dat de plaats waar we werkelijk gemeente zijn.

De Kerk van de Nazarener Dordrecht

Onze gemeente is gestart in september 1984 door ds. Maarten van Immerzeel. Hij heeft de gemeente 16 jaar lang geleid en is dus een zeer bepalende factor geweest in het ontstaan van de identiteit van onze gemeente. Wat waren zijn kernpunten? Hoewel de drie kernwaarden van de Kerk van de Nazarener in die tijd nog niet zo waren geformuleerd, zou hij ze zeker onderschreven hebben. Maar we kunnen en moeten specifieker zijn. Voor Maarten waren zowel de liefde als de heiligheid van God cruciaal. En die stonden voor hem niet in een spanningsveld. Dat betekent dat heiliging dus primair gestalte kreeg wanneer Gods liefde door ons heen werkt. In 1972 was het boek van Nazarener theologe dr. Mildred Bangs Wynkoop uitgekomen met de titel, "A Theology of Love", een theologie van de liefde. Dat boek heeft veel invloed in onze kerk in Nederland gehad maar zeker ook op Maarten. Wynkoop betoogde dat heiliging meer een relatie was dan een "staat". Een denken dat sindsdien binnen onze kerk (ook wereldwijd) veel navolging heeft gekregen.

Een tweede punt was de uitspraak van de stichter van de Kerk van de Nazarener in het westen van de VS, Phineas Bresee. Hij sprak graag over eenheid in essentiële zaken, vrijheid in niet-essentiële zaken, en liefde in alles. Die ruimte in denken ener-

zijds, en de focus op de kernzaken anderzijds, is voor veel van de eerste leden een heel belangrijk uitgangspunt geweest, en is dat nog.

Een ander accent is het omgaan met zonde. Je kunt heel je leven gericht blijven op zonde, maar heiliging vindt plaats waar de Heilige Geest de ruimte krijgt om je te vervullen met de liefde van God. Waar ben je op gericht? Zoals Hebrëeën 12 het zegt: "Laten we daarbij de blik gericht houden op Jezus, de grondlegger en voltooiër van ons geloof".

En als laatste heeft Maarten ook altijd de zogenaamde "voorafgaande genade" benadrukt. Met andere woorden, God is door zijn Geest al aan het werk in degene die je tegenkomt. Het is die genade die ons in staat stelt te reageren op Gods roepstem.

Dit alles betekent dat de KvdN Dordrecht vanaf het begin geen wettische insteek heeft gehad. Daarin zijn we wel wat afgeweken van de helaas duidelijk waarneembare tendensen in de wereldwijde KvdN in die richting⁴.

Dit heeft wel tot kritiek en problemen geleid, soms van buitenaf, maar ook van binnenuit. Je hoort nog wel eens van buiten zeggen, "Bij de Kerk van de Nazarener kan alles". Alsof we geen normen of grenzen hebben. Je hoort bijna de echo van het verwoord dat Jezus kreeg: "Kijk toch eens, wat een veelvraat, wat een dronkaard, die vriend van tollenaars en zondaars." (Matt 11:19) Toch moeten we die kritiek ook serieus nemen. Het is waar, als je gelooft in liefde als dat wat mensen ten diepste verandert, en niet de wet, kunnen dingen vaag worden. Acceptatie van mensen lijkt heel snel acceptatie van zonde te worden.

Het grote voordeel van heldere normen, waarden en grenzen is natuurlijk de duidelijkheid. Je kunt eenvoudig vertellen waar je voor staat, je kunt het simpel onderwijzen. Voor veel mensen is dat erg belangrijk, want we leven in een wereld die in een steeds sneller tempo aan het veranderen is en waarin geloof steeds minder een rol lijkt te spelen. En meer nog, ook de bijbel is helder over veel normen. Ook al worden we niet verlost door de wet te houden, het is wel waar wat Jezus zelf zegt: "Ik verzeker jullie: zolang de hemel en de aarde bestaan, blijft elke jota, elke tittel in de wet van kracht, totdat alles gebeurd zal zijn" (Matt 5:18). En sterker nog, als er iemand is geweest die de Torah op radicale wijze uitlegde, is het Jezus wel. Dus is het ook onze taak op radicale wijze Gods normen te onderwijzen!

Tegelijkertijd is Zijn toepassing steeds weer zo vol barmhartigheid. De mensen die wij al lang hadden afgeschreven, houdt God in dienst of zet ze zelfs weer op een ereplaats. Denk maar aan David en Petrus. De genade is de basis van onze verlossing: "Door zijn genade bent u nu immers gered, dankzij uw geloof. Maar dat dankt u niet aan uzelf; het is een geschenk van God en geen gevolg van uw daden...." (Efeze 2:8-9)

Dus kunnen we als gemeente niet anders dan in het spoor van onze Heer gaan: Helder verkondigen wat Gods wil voor ons is, hoe Hij wil dat we leven, en tegelijkertijd

⁴ Opnieuw, voor wie het Engels machtig is, verwijs ik naar het Wesleyan Theological Journal en het artikel van dr. Paul Bassett daarin. Deze voormalige professor aan het seminarie van onze kerk in Kansas City heeft een heel verhelderend artikel geschreven over dit verschijnsel - http://wesley.nnu.edu/fileadmin/imported_site/wesleyjournal/1978-wtj-13.pdf

beseffen dat het niet die wil maar Zijn liefde en genade zijn die ons verlossen en in staat stellen te leven zoals Jezus heeft geleefd.

We beseffen overigens dat deze insteek veel van mensen vraagt. Dat we dus naar het hart van mensen moeten kijken en dat we daarin fouten hebben gemaakt en zullen maken. Fouten doordat we ruimte bieden die we niet hadden moeten bieden. Fouten doordat we regels handhaafden terwijl we naar het hart hadden moeten kijken. We pretenderen geen volmaaktheid en belijden dat we fouten hebben gemaakt die mensen hebben gekwetst of afgestoten. Ook dat is de Kerk van de Nazarener te Dordrecht.

Maar we geloven wel met heel ons hart dat we geroepen zijn om onze Heer te volgen op zijn smalle weg, niet afwijkend naar wetticisme aan de ene kant, en niet afwijkend naar een "alles mag" houding aan de andere kant. Maar volgend in de voetstappen van Degene die ons oproept het kruis op te nemen, wat het einde van alle zelfbeschikking betekent.

Epiloog

Deze handreiking geeft natuurlijk maar een heel beperkt beeld van onze kerk. Hoe is de dienst? Wat voor liederen zingen we? Wat voor stijl? Is er kinderwerk, jeugdwerk? Wordt de bijbel bestudeerd? Treden we naar buiten en proberen we het evangelie te verkondigen en ook handen en voeten te geven? Op al die vragen is uiteraard ook een antwoord maar die komen vanzelf aan de orde.

Wat is de Kerk van de Nazarener? Uiteindelijk bestaat de kerk niet als instituut, hoogstens als rechtspersoon. "De kerk" zijn de mensen die de gemeenschap vormen. En die moet je leren kennen. Zoals gezegd, we zijn niet volmaakt. Maar er is ook nog nooit iemand lid geworden die volmaakt is dus wat dat betreft ben je welkom, lezer! Als je je herkent in de kerk zoals hier beschreven, gaan we graag met jou op reis achter Jezus aan.

Huwelijk en samenwonen

Inleiding

Als Kerk van de Nazarener in Dordrecht willen we een aantal van onze standpunten nader en uitgebreider toelichten in wat handreikingen. We zijn dankbaar met iedereen die onze gemeente ervaart als een geestelijk thuis, maar we realiseren ons ook dat iedereen een (vaak) verschillende achtergrond heeft en dat niemand van ons immuun is voor de invloed van de wereld om ons heen. Op zich is dat niet eens zo erg. Er heeft geen mens in deze wereld geleefd zonder die invloed. Zelfs de bijbel is ontstaan in een specifiek deel van de wereld, in een specifieke tijd en specifieke cultuur. Tegelijkertijd is de bijbel ook vaak kritisch op die cultuur. God heeft beslist een mening over wat goed en wat slecht voor ons is. Nu is duidelijk dat we als mens gemaakt zijn om in relatie met God en elkaar te leven, dat komen we al in het allereerste begin van de bijbel tegen. Dan wordt heel belangrijk om te weten hoe! Een van de gebieden waar de vraag een rol speelt is in de meest intieme relatie die we hebben als mensen onderling: die met onze levenspartner.

Voordat we hier over gaan schrijven is het natuurlijk belangrijk op te merken dat deze handreiking een tamelijk beperkte focus heeft. Het gaat niet over andere relaties, het gaat niet over alleenstaanden. Niet omdat dat die onbelangrijk zijn, maar omdat we in deze serie steeds één enkel onderwerp bij de kop pakken en daarover iets willen zeggen. En daarom komen er meerdere boekjes.

Het begin

Het is goed om het scheppingsverhaal hier als uitgangspunt te nemen. Jezus doet dat ook (Matt 19). Dus laten we gewoon maar lezen:

Genesis 2:15-25 "God, de HEER, bracht de mens dus in de tuin van Eden, om die te bewerken en erover te waken. Hij hield hem het volgende voor: 'Van alle bomen in de tuin mag je eten, maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad; wanneer je daarvan eet, zul je onherroepelijk sterven.' God, de HEER, dacht: Het is niet goed dat de mens alleen is, ik zal een helper voor hem maken die bij hem past. Toen vormde hij uit aarde alle in het wild levende dieren en alle vogels, en hij bracht die bij de mens om te zien welke namen de mens ze zou geven: zoals hij elk levend wezen zou noemen, zo zou het heten. De mens gaf namen aan al het vee, aan alle vogels en alle wilde dieren, maar hij vond geen helper die bij hem paste. Toen liet God, de HEER, de mens in een diepe slaap vallen, en terwijl de mens sliep nam hij een van zijn ribben weg; hij vulde die plaats weer met vlees. Uit de rib die hij bij de mens had weggenomen, bouwde God, de HEER, een vrouw en hij bracht haar bij de mens. Toen riep de mens uit: 'Eindelijk een gelijk aan mij, mijn eigen gebente, mijn eigen vlees, een die zal heten: vrouw, een uit een man gebouwd.' Zo komt het dat een man zich losmaakt van zijn vader en moeder en zich hecht

aan zijn vrouw, met wie hij één van lichaam wordt. Beiden waren ze naakt, de mens en zijn vrouw, maar ze schaamden zich niet voor elkaar."

In velerlei opzichten een heel bijzonder verhaal. Zoals gezegd, we zijn ten diepste bedoeld om zowel met God als met elkaar te leven, en uit deze tekst mogen we concluderen dat God zelfs van mening is dat Hijzelf in elk geval normaal gesproken niet genoeg is. Dat rijmt ook met elders in de bijbel waar gesproken wordt over de bijzondere gave om alleen te zijn. (1 Korintiërs 7:7).

Terzijde: over 1 Korintiërs 7 gesproken, Paulus schrijft hier in de verwachting dat Jezus zeer spoedig terug zou komen. Dat kleurt (terecht) zijn advies. Onze tijd lijkt nu meer op die van Jeremia die schreef aan de ballingen in Babel:

"4 'Dit zegt de HEER van de hemelse machten, de God van Israël, tegen de ballingen die hij vanuit Jeruzalem naar Babel heeft laten voeren: 5 Bouw huizen en ga daarin wonen, leg tuinen aan en eet van de opbrengst, 6 ga huwelijken aan en verwek zonen en dochters, zoek vrouwen voor je zonen en huw je dochters uit, zodat zij zonen en dochters baren. Jullie moeten in aantal toenemen, niet afnemen. 7 Bid tot de HEER voor de stad waarheen ik jullie weggevoerd heb en zet je in voor haar bloei, want de bloei van de stad is ook jullie bloei.'" (Jeremia 29)

Dit geeft eigenlijk al aan dat het nog niet altijd zo eenvoudig is de bijbelse boodschap op te pakken. En dat geldt zeker ook voor het huwelijk.

Om te beginnen moeten we beseffen dat de bijbelse voorschriften geschreven zijn in een tijd waarin de vrouw een tweederangs burger was. Het is niet voor niets dat we in de tien geboden lezen: " Zet uw zinnen niet op het huis van een ander, en evenmin op zijn vrouw, op zijn slaaf, zijn slavine, zijn rund of zijn ezel, of wat hem ook maar toebehoort.'" (Exodus 20:17) De vrouw gold als het bezit van een man. En tot in het Nieuwe Testament toe komen we tegen dat zelfs polygamie (1 man die met meerdere vrouwen getrouwd was) blijkbaar een optie was. 1 Timotheüs 3:2 geeft aan dat een opziener maar met één vrouw getrouwd mag zijn. Als dat de norm voor elke christen was, zou het geen zin hebben dat hier te vermelden.

Dus als we gaan praten over wat de bijbel over het huwelijk zegt, komen we er niet onderuit om een selectie te maken van de teksten die over het huwelijk gaan en moeten we op zoek naar de kern van het huwelijk.

Jezus' woorden

Naast de tekst uit Genesis die al genoemd is, spreekt Jezus zelf ook over het huwelijk en specifiek over echtscheiding. Het meest uitgebreid in het volgende gedeelte uit Mattheüs 19:

3 Toen kwamen er farizeeën op hem af om hem op de proef te stellen. Ze vroegen: 'Mag een man zijn vrouw om willekeurig welke reden verstoten?' 4 Hij zei: 'Hebt u niet gelezen dat de schepper de mens bij het begin mannelijk

en vrouwelijk heeft gemaakt?’ 5 En hij vervolgde: ‘Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich hechten aan zijn vrouw, en die twee zullen één worden; 6 ze zijn dan niet langer twee, maar één. Wat God heeft verbonden, mag een mens niet scheiden.’ 7 Toen vroegen ze hem: ‘Waarom heeft Mozes dan voorgeschreven haar een scheidingsbrief te geven en haar zo te verstoten?’ 8 Hij antwoordde: ‘Omdat u harteloos en koppig bent, daarom heeft Mozes u toegestaan uw vrouw te verstoten. Maar dat is niet vanaf het begin zo geweest. 9 Ik zeg u: wie zijn vrouw verstoot en met een ander trouwt, pleegt overspel, tenzij er sprake was van een ongeoorloofde verbintenis.’.

We moeten opnieuw hier de context vatten. Er was een discussie gaande in die tijd tussen verschillende rabbijnse scholen. De ene beweerde dat je een vrouw al kon wegzenden voor aangebrand eten, de andere dat het wel iets heel ernstigs moest zijn. Jezus sluit nadrukkelijk aan bij die laatste groep, en benadert het zelfs nog radicaler. Het is eigenlijk helemaal niet de bedoeling dat mensen scheiden. Het is onze "harteloosheid en koppigheid" waardoor die optie überhaupt bestaat. De bedoeling is dat man en vrouw één worden en blijven. En dus niet dat een vrouw zo maar weggestuurd wordt. Let op, er wordt hier nog steeds geredeneerd vanuit de man! Maar Jezus geeft al aan dat het ten diepste anders is en grijpt daarom terug naar de scheppingsorde waarin veel meer sprake is van gelijkwaardigheid. En dus ook trouw. De kern tekst is hier, "wat God heeft verbonden, mag een mens niet scheiden". Dat is opmerkelijk want het is de keuze van een mens om te gaan trouwen. Om één te worden, zowel naar lichaam als geest. Maar net als bij de schepping stelt Jezus hier dat het God is die mensen bijeen brengt. En dat was in de Hof van Eden zelfs zo transparant dat beiden naakt waren. Hoewel er sinds de zondeval veel is veranderd, mag je nog steeds stellen dat God mensen bijeenbrengt en dat die transparantie tussen God en twee mensen nog steeds mag bestaan.

Even een zijpad: omdat er zo'n enorme misbruik wordt gemaakt van seksualiteit hebben we de neiging dat als iets te beschouwen waar God buiten staat. Maar dat is niet vanaf het begin zo geweest of bedoeld! God heeft man en vrouw bedoeld om in volkomen transparantie samen te leven, ook lichamelijk, ook naar Hem toe. Voor Hem is niets verborgen, maar we hoeven dat ook niet te proberen! Op de juiste plaats, in een relatie van twee mensen die met elkaar verbonden zijn in liefde en trouw, is seksualiteit werkelijk goed. En als er problemen zijn op dat gebied mag je daar gewoon voor bidden.

Samenvatting

Zo langzamerhand worden een aantal zaken duidelijk die God met ons voor heeft ten aanzien van het huwelijk.

1. Het gaat om eenheid - lichamelijk en geestelijk, in elk opzicht eigenlijk.
2. Het gaat om trouw. We mogen onszelf zien als door God samengebracht en dat band mogen we niet verbreken. En trouw is een begrip dat de bijbel bij wijze van spreken met hoofdletters schrijft. God is trouw, en wij worden voortdurend opge-

roepen als God te zijn: heilig, liefdevol, barmhartig, volmaakt en ga zo maar door. Jezus moet zichtbaar worden in ons leven. Je zou een studie van het Hebreeuwse woord "chesed" (liefdevolle trouw) moeten doen maar dat voert te ver. Ik hoop dat iedereen die dit leest weet en beseft dat Gods trouw de basis is van onze hoop en ons geloof. En die trouw vraagt Hij ook van ons. Daarom dus, "niet scheiden".

Maar hoe zit het nu met samenwonen?

Mensen kunnen elkaar toch ook liefhebben en trouw zijn als ze samenwonen? Mensen kunnen toch ook één worden als ze samenwonen? Dat is correct. Ook is het correct dat de bijbel niet eens een burgerlijke stand kent, laat staan het verschil tussen een kerkelijk en een burgerlijk huwelijk. In sommige landen is je kerkelijk huwelijk ook gelijk je burgerlijk huwelijk, maar niet in Nederland en dat is onze context.

De vraag is hier veel meer, even los van wat je denkt dat een huwelijk moet kosten qua financiën, waarom zou je niet gaan trouwen? Als je nog niet zeker bent van elkaar, dan is het ook niet wijs om "één lichaam" te worden want dan moet je scheiden als het mis gaat. En echt, de impact is niet kleiner na 5 jaar huwelijk of 5 jaar samenwonen.

Bovendien: elk mens zoekt liefde en aanvaarding. We hebben het nodig dat iemand werkelijk "ja" tegen ons zegt. Dat doet God gelukkig, maar zoals we al gelezen hebben in Genesis 2, dat was niet voldoende. We hebben het ook nodig van een mens. En we zijn gemaakt om zelf ook die liefde te schenken! Het werkt twee kanten op. Het "no promises, no regrets" (geen beloften, geen spijt) werkt niet. Zelfs in de psychologie wordt dit steeds duidelijker, waardoor de zogenaamde Emotionally Focused Therapy is ontwikkeld, waarbij er juist vanuit wordt gegaan dat we die emotionele band nodig hebben in een relatie.

Bovendien, de waarheid is dat niemand rond zijn 25e weet wie hij of zij over 25 jaar is. Trouwen is een belofte van toewijding uitspreken voor God en zijn gemeente. Het betekent, we gaan samen verder, we vragen Gods zegen daarover en dat willen we voor Gods aangezicht doen in de gemeente waar we ons mee verbonden weten. Het is het tegenovergestelde van, "wij leven enkel voor onszelf". Niemand van ons leeft voor zichzelf (Romeinen 14:7). Dit vereist tegenwoordig wat toelichting.

We leven in een tijd van individualisme. Tot op zekere hoogte is dat goed. Weinigen van ons zouden in een maatschappij willen en kunnen leven waarin het individu niet telt. We geloven dat God elk mens ziet en van elk mens houdt. En dat is zo! Maar als het zo ver gaat dat we niets meer met elkaar te maken hebben, als we gaan denken dat onze belangrijkste beslissingen alleen onszelf aangaan, zijn we doorgeschoten. We worden opgedragen of gedoopt in het lichaam van Christus, we worden op gegeven moment bewust lid van dat lichaam, we trouwen er, we dragen onze kinderen er op of laten ze dopen, en we worden vanuit die gemeenschap ook ooit op een dag begraven. De boodschap van het evangelie is dat we deel zijn geworden van het lichaam van Christus in deze wereld. En daar hebben onze taak, onze rol, onze plaats. Sterker

nog, dat is een groot deel van onze identiteit. Met al onze verschillen zijn we bedoeld om één geheel te zijn, één lichaam.

Kortom, zoals vaak, zoeken we binnen de Kerk van de Nazarener vooral de grote lijn van het evangelie en willen we die toepassen op ons leven. En die lijn is dat we sterven met Christus aan alles wat ons van God af kan houden, alles wat ons geen leven maar dood geeft, en we opstaan met Hem in nieuw leven en gevormd worden tot een nieuwe gemeenschap, het lichaam van Christus. Dat is waarom Paulus schrijft dat niemand van ons meer voor zichzelf leeft. En dat heeft gevolgen voor alle terreinen van ons leven.

Maar ik ben al gescheiden?

In de Kerk van de Nazarener geloven we dat we net als Jezus zelf Gods ideaal hoog moeten houden. Daarom ook hebben we deze handreiking geschreven. Maar we willen ook Gods barmhartigheid hoog houden! En Hij laat nooit iemand staan die in al zijn of haar gebrokenheid tot Hem komt. Dat lezen we al in het Oude Testament:

Want zo zegt de Hoge en Verhevene, die in eeuwigheid troont en wiens naam de Heilige is: In den hoge en in het heilige woon Ik en bij de verbrijzelde en nederige van geest, om de geest der nederigen en het hart der verbrijzelden te doen opleven. (Jesaja 57:15)

Bij God is er nooit een doodlopende weg. De enige weg die doodloopt is de weg die we zonder Hem gaan.

Maar ik woon al samen?

Ook dan geldt, "wat God heeft verbonden, mag een mens niet scheiden". Maar het is wel goed om de verantwoordelijkheid naar elkaar en naar het lichaam van Christus waar je deel van uit maakt op je te nemen en voor Gods aangezicht elkaar trouw te beloven en Zijn zegen daarbij te vragen in het midden van de gemeente. God wil dat zegenen!

Maar ik.....?

Er zijn natuurlijk een eindeloos aantal vragen te stellen waarop deze korte handreiking geen antwoord kan geven. Als je vanuit jouw specifieke situatie het goede wilt doen maar daar vragen bij hebt, neem dan contact op met een van onze predikanten of het pastoraal team. We helpen je met alle liefde verder!

Het Handboek

Inleiding

De eerste vraag die beantwoord moet worden is natuurlijk, "Wat is dat Handboek dan wel?" Daarvoor moeten we terug in de geschiedenis. De Kerk van de Nazarener is ontstaan uit een fusie van verschillende kerken in de Verenigde Staten, en zo tussen 1907 en 1908 vonden de voornaamste fusies plaats. Een van de kerken die fuseerden was de groep gemeentes in het westen van de VS die toen ook al de naam Kerk van de Nazarener droeg. Zij waren begonnen in 1895. In 1898 publiceerden ze hun eerste "Manual", ofwel Handboek. Dat was toen nog een heel klein boekje, minder dan een A5-je, met 46 bladzijden. De stichter van de kerk en leider in die tijd, ds. Phineas Bresee, omschrijft de reden voor dit Handboek als volgt:

"[...] In het begin van het werk, toen het wenselijk werd geacht de Kerk van de Nazarener officieel op te richten, was alles dat essentieel was een korte geloofsbelijdenis met accent op die zaken die nodig waren voor de verlossing, en een paar eenvoudige regels, voldoende om het geloof en de ervaring te beschermen. Maar met dat de kerk groeide en het aantal gemeenten toenam, werd het noodzakelijk meer te gaan regelen. En zo kwam er een vergadering bijeen op 18 oktober 1898 in Los Angeles, Californië, die doorging tot dit Handboek was voltooid. Het werd niet wijs geacht de kerk te belasten een onnodige bestuurslagen, maar die te laten ontwikkelen als in de toekomst de groei van de kerk uitbreiding vereist. We zijn van mening dat een eenvoudige structuur het meest wenselijk is, en die hebben we ook gezocht. We vonden het ook van belang de standpunten van de kerk te verwoorden ten aanzien van een aantal grote morele vraagstukken waarmee we worden geconfronteerd, en nuttige aanbevelingen te doen ten aanzien van het bedienen van de sacramenten en andere kerkelijke riten. Aangezien de leer en de gebruiken van de kerk waar we lid van zijn ons allen bekend zouden moeten zijn, vertrouwen we erop dat dit Handboek zorgvuldig zal worden bestudeerd door een ieder. Ons gebed is dat de kerk helder mag zijn in leer, sterk in doel, en rijk in goddelijke zalving.[...] "⁵

Dit lange citaat geeft een goed idee van wat het Handboek is en waarom we het hebben. Eén ding is zeker, Bresee had een vooruitziende blik want die verdere ontwikkeling is er zeker gekomen. Het huidige Handboek telt zo'n 400 pagina's!

Heden ten dage bestaat het Handboek grofweg uit een aantal onderdelen:

- a) geschiedenis en constitutie, met daarin de geloofsbelijdenis, wat basisprincipes van bestuur en allerlei ethische richtlijnen;
- b) bestuurlijk (plaatselijk, district, regio en wereldwijd) en bedieningen;
- c) rituelen; en
- d) aanvullende organisatie van jeugd, zending en zondagschool.

⁵ Preface, Manual Church of the Nazarene, promulgated by the Assembly of 1898 held in Los Angeles, Cal.

Probleem?

Nu zal degene die dit leest wellicht denken, dat is mooi maar wat is dan het probleem? Waarom moet je daar überhaupt over schrijven? Is er wat mis met dat Handboek?

Allereerst, waar we wel eens tegenaan lopen is het gegeven dat het Handboek nog steeds een erg Amerikaans gebeuren is. Dat is logisch omdat de kerk daar is begonnen, maar het is nog steeds zo. Het Handboek wordt namelijk vastgesteld en aangepast door de vierjaarlijkse Algemene Vergadering, waarin afgevaardigden zitten vanuit alle landen van de wereld waarin de kerk aanwezig is. Alleen is de structuur zodanig dat financiële zelfstandigheid een grotere rol speelt dan geografische verdeling en dus hebben de Amerikaanse districten tot op de dag van vandaag een relatief grote stem. Dat betekent dat er elementen in het Handboek zitten die cultureel gezien sterk Amerikaans zijn. Bestuurlijk maar ook ethisch. Dat botst soms in Nederland.

Maar niet alleen dat. Zelfs al zou het gebeuren meer internationaal zijn, en minder gekleurd door de Amerikaanse inbreng, dan nog hebben we te maken met het gegeven dat besluiten zullen botsen met ons Nederlandse gevoel. Wij zijn nu eenmaal een klein landje en ook een klein district in onze kerk. Plus komt daarbij dat het Christendom het sterkst groeit in het zuidelijke halfrond en dat er soms grote verschillen zitten tussen de beleving en zienswijze van die wereldgebieden en de westerse landen. Philip Jenkins heeft deze uitdaging voor de wetsrese kerk voor het eerst helde beschreven in 2002 in zijn boek, *The Next Christendom, the coming of global Christianity*. Als we de deocratische weg volgen dan kan het dus gebeuren dat een echt internationale kerk besluiten neemt die ingaan tegen de Nederlandse mening.

Het tweede punt, en dat is inherent aan de structuur zoals die is opgezet vanaf het begin, is het feit dat **alles** in het Handboek is te wijzigen. Dus ja, dat is inclusief de geloofsbelijdenis en dat gebeurt dan ook vrijwel elke 4 jaar. Met andere woorden, en dat is de sterke kant, als de kerk tot nieuwe theologische inzichten komt, dan is er de mogelijkheid deze bij te stellen. Maar het zwakke punt is dat er niets definitief is! Elke uitspraak, elk standpunt kan in principe na 4 jaar weer worden herzien. Natuurlijk blijft de kern overeind maar de veranderingen kunnen soms toch vrij substantieel zijn. In 1989 is er bijvoorbeeld een compleet nieuw geloofsartikel toegevoegd over de kerk. En in 2009 zijn er wijzigingen geweest in het artikel over God, een flinke aanpassing in het artikel over volkomen heiligmaking en nog zo een aantal wijzigingen. Mark Quastrom beschrijft bijvoorbeeld in zijn boek, *A Century of holiness theology*, de ontwikkeling in het denken betreffende artikel 10 van onze geloofsbelijdenis over volkomen heiligmaking tussen 1905 en 2004.

Dat brengt ons bij een spanningsveld in de kerk. Immers, we geloven in eenheid in essentiële zaken, vrijheid in niet-essentiële zaken en liefde in alles. Maar het feit is dat we zelfs de essentiële zaken aan kunnen passen. We hebben geen Nederlandse Geloofsbelijdenis, Westminster Confession of zoiets waar niemand aan zal gaan schrappen en veranderen. We erkennen de Apostolische Geloofsbelijdenis en de belijdenis van Nicea-Constantinopel, maar ook het feit dat we dat doen is aan te passen.

Met andere woorden, er wordt van ons verlangd dat we één zijn in essentiële zaken. Bresee schreef dat al in 1898⁶ en het is nog vele malen herhaald. Maar zelfs die zaken die we nu als essentieel beschouwen zijn aan te passen en het is helder dat er geen aanpassing komt tenzij iemand, en uiteindelijk zelfs de complete Algemene Vergadering en tweederde van de fase 3 en fase 2 districten, het er mee eens is dat ze veranderd moeten worden en dus niet goed (genoeg) waren. Men is het er dan dus mee **oneens zoals het was!** Deze situatie is momenteel al een realiteit in onze kerk. In de tijd van Bresee werd er onder wat men als “essential” beschouwde iets anders verstaan dan nu.⁷

Het klinkt gecompliceerd maar het punt is dat er dus per definitie ruimte binnen de Kerk van de Nazarener is voor ontwikkeling van denken. Sowieso ten aanzien van niet-essentiële zaken, maar zelfs ook betreffende iets dat in het begin als het essentiële punt van de kerk werd beschouwd. Nu moeten we dat ook niet verder doortrekken dan redelijk. Geen motie die de godheid van Christus ontkent zal ooit worden aangenomen op een Algemene Vergadering, om maar een voorbeeld te noemen. Dat is volkomen helder. Maar er is natuurlijk ook een grijs gebied. Het feit dat we niet zo helder zijn over wat nu exact wel en niet onder essentieel valt, helpt ook niet altijd.

Praktijk

Zo langzamerhand zal iemand zeggen, leuke theoretische discussie, maar waar zit nou echt de pijn? Waar lopen we als Nederlanders nou tegenaan?

Het goede nieuws is, zo veel is dat nu ook weer niet. Laten we gewoon even door het Handboek heenlopen.

Inleiding

In elk Handboek staat deze tekst met een aangepaste datum:

"De Algemene Vergadering is het hoogste leerstellige en wetgevende lichaam binnen de Kerk van de Nazarener. Dit Handboek bevat de besluiten en uitspraken van de afgevaardigde geestelijken en leken van de 28e Algemene Vergadering, die bijeenkwam in Indianapolis, Indiana, U.S.A., van 23 juni tot 27 juni 2013, en is daarom gezaghebbend als gids bij onze handelingen. Aangezien het de officiële verklaring van het geloof en de beleving van de kerk is, en overeenstemt met het onderwijs van de Schriften, verwachten we dat onze mensen overal de geloofsartikelen en de leiding en hulp voor een heilig leven

⁶ "It was thought that the Articles of Faith should be brief and simple, and only embrace those things which are essential to Salvation. The absolute unity of belief in reference to many things is not essential, and in reference to which there should be liberty. But as concerning things essential to Salvation, there must be unity and that those uniting with us should unhesitatingly believe." (ibid, blz 10)

⁷ "Essential Nazarene, that which was the ground for the mergers of these many independent Holiness groups..., was a particular understanding of the doctrine of entire sanctification" (Quanstrom 29). In zijn boek beschrijft Quanstrom dat dit verstaan van volkomen heiligmaking geleidelijk gewijzigd is en ook zijn weerslag heeft gevonden in artikel 10 van de geloofsbelijdenis.

die hierin vermeld staan zullen accepteren. Hierin tekortschieten, nadat men tevoren plechtig beloofd had aan de eisen die het lidmaatschap van de Kerk van de Nazarener stelt te voldoen, schaadt het getuigenis van de kerk, schendt haar geweten, en doet de gemeenschap van de mensen genaamd Nazareners uiteenvallen."

Met de bovenstaande discussie in het achterhoofd voelt u inmiddels al aan dat dit te sterk verwoord is. Het klinkt alsof alles essentieel is, en dat is niet zo. Wel vragen we van mensen oprecht te streven naar een heilig leven.

Geloofsbelijdenis (deel van de constitutie)

De geloofsbelijdenis zoals verwoord in artikel 1-16 wordt onderschreven. Waarbij we erkennen dat er binnen onze kerk en bepaald niet alleen in Nederland een groeiende discussie is over hoe we het beste kunnen spreken over volkomen heiligmaking. Het is te verwachten dat er in de toekomst nieuwe formuleringen komen in dat artikel 10. We onderschrijven ook de korte belijdenis die we vinden in artikel 20.

Verbond van Christelijk Karakter (deel van de constitutie)

Dit gedeelte was tot aan 2013 nooit een punt van discussie. De expliciete toevoeging van homoseksuele relaties aan het artikel (21.2) dat aangeeft welke activiteiten we moeten voorkomen door de Algemene Vergadering van 2013 is verworpen door de Nederlandse Districtsvergadering in 2014, maar de vereiste tweederde meerderheid is gehaald dus het staat er nu in. Het is helder dat we hier in Nederland genuanceerder tegenaan kijken en op dit moment is onze districtsleider bezig om met de Nederlandse predikanten het gesprek aan te gaan hoe wij als Nederlandse kerk hiermee om moeten gaan en kunnen vasthouden aan een pastorale benadering. Daar willen we ons in Dordt graag bij aansluiten. Het amendement om dit onderwerp expliciet in de constitutie op te nemen had als doel om alle ruimte op dit gebied dicht te timmeren. Maar zoals gezegd, we zoek een pastorale benadering.

Verbond van Christelijk Gedrag (geen deel van de constitutie)

Dit is een lijst van allerlei ethische onderwerpen en hoe de kerk daar tegenaan kijkt. Er staat heel veel goeds in, laten we dat vaststellen. Met name omdat er een tendens is meer de achterliggende principes te beschrijven. Die willen we dan ook van harte aanbevelen! Maar ook hier zitten af en toe culturele invloeden in die de onze niet zijn en waar we dus wat anders tegenaan kijken. Daarmee zijn ze niet per definitie fout, maar sluit niet altijd aan op onze situatie in Nederland.

Zo is onze kijk op het gebruik van alcohol wat anders. Daar waar we volledig instemmen met het afwijzen van het misbruik ervan, en het wijzen op het gevaar in het verkeer en het feit dat het mogelijk is verslaafd te raken, kunnen de meeste Nederlandse Nazareners het op bijbelse gronden het niet eens zijn met een compleet verbod. Dat

er met wijsheid mee omgegaan moet worden blijft natuurlijk wel een feit en we zullen geen alcohol gebruiken bij activiteiten van de kerk.

Euthanasie staat erg scherp in het Handboek omschreven. De vraag is of het altijd een soort opstand tegen God is die zou hebben besloten op welk moment een mens moet sterven. In Dordrecht of in het District is evenwel nog geen specifiek standpunt ingenomen ten aanzien van dit punt.

Over homoseksualiteit is al geschreven bij het Verbond van Christelijk Karakter.

Artikel 34 betreffende kerkelijke functionarissen is niet te handhaven in de Nederlandse context. Als we enkel mensen kunnen kiezen en aanstellen die "van de ervaring van volkomen heiligmaking getuigen" wordt het heel stil in onze kerk. Dit heeft ook weer alles te maken met de discussie die gaande is over dit onderwerp, zoals eerder genoemd.

Verder hebben we in Dordt met het aannemen van het verslag van de werkgroep "Functies in de kerk" (Jaarvergadering 2015) mogelijk gemaakt dat mensen in een homoseksuele relatie, afhankelijk van hun specifieke omstandigheden, gekozen kunnen worden voor functies in de kerk, behalve die van predikant of kerkenraadslid.

Ook hanteren we de eis van tienden niet zo strak. Bijbels gezien is trouwens alles wat we hebben van God.

Qua praktische structuur is er vanwege art 113.12 veel ruimte om een kerkelijke organisatie zo op te zetten als plaatselijk goed wordt geacht, met goedkeuring van de districtssuperintendent en de Districtsadviesraad. Daar lopen we dus niet snel tegen problemen aan en zo ja, dan ligt dat op een ander niveau.

Bestuurlijke zaken op districts-, regionaal en wereldwijd niveau zijn zelden of nooit reden tot discussie.

Bij het hoofdstuk over bediening is er in Dordrecht de officieel goedgekeurde optie om de groep die het avondmaal mag bedienen uit te breiden. Volgens het Handboek zijn dat alleen oudsten en districtsbevoegden die dat mogen. In Dordt mag de verantwoordelijke predikant dat breder trekken en dat gebeurt ook.

In 515.15 vinden we dat de predikant uit hoofde van zijn functie voorzitter van de kerkenraad is. Dat wordt niet vaak meer zo gehanteerd in Nederland. Vaak is er een niet-predikant technisch voorzitter.

Er is nogal wat verschil in de rituelen die worden gehanteerd van gemeente tot gemeente. De een hanteert vrij strak een vertaling van de rituelen in het Handboek, een ander wijkt daar vanaf.

Conclusie

Al met al zijn er slechts weinig afwijkingen. We zijn voluit Kerk van de Nazarener en willen dat ook zijn. Zeker ten aanzien van de essentiële zaken staan we achter de kern van het Handboek. Maar zoals aangegeven, op sommige punten menen we een

andere keuze te moeten maken. Daarbij is het doorslaggevende punt dat Christus ons vraagt kerk te zijn in dit land en deze stad. De boodschap moet in onze context verkondigd worden. En daar wordt op wereldwijd niveau niet altijd voldoende rekening mee gehouden.

Dit hele verhaal zal evengoed op een aantal mensen wat vaag overkomen. Dat is helaas niet anders. Zoals beschreven zit er een element van potentiële verandering verankerd in de Kerk van de Nazarener. Theoretisch is het een feit, maar het goede nieuws is, praktisch gezien valt het reuze mee, als je onze geschiedenis beziet.

Heiliging

"Een koninkrijk van priesters zul je zijn, een heilig volk" (Exodus 19:6)

"Ik ben de HEER, die jullie uit Egypte heeft geleid om jullie God te zijn. Wees heilig, want ik ben heilig." (Leviticus 11:45)

Inleiding

"Heilig" is een begrip dat bij wijze van spreken met hoofdletters wordt geschreven in de Bijbel. God is heilig. Dat is de basis van het begrip. Maar wat betekent dat nu precies? In het Hebreeuws komen we meestal het woord "kadosh" tegen wat ten diepste "apart gezet" betekent. God is de "compleet andere". Nu heeft dat "anders zijn, apart gezet zijn" op zich nog geen morele inhoud. Zelfs de tempelprostituees in het heidendom waren apart gezet en als zodanig "heilig" terwijl we toch niet echt kunnen beweren dat die moreel en godsdienstig goed bezig waren. Voor God ligt dat anders, en profeet Jesaja beschrijft dat:

⁶ Zoekt de Here, terwijl Hij Zich laat vinden; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is.

⁷ De goddeloze verlate zijn weg en de ongerechte man zijn gedachten en hij bekere zich tot de Here, dan zal Hij Zich over hem ontfermen – en tot onze God, want Hij vergeeft veelvuldig. ⁸ Want mijn gedachten zijn niet uw gedachten en uw wegen zijn niet mijn wegen, luidt het woord des Heren. ⁹ Want zoals de hemelen hoger zijn dan de aarde, zo zijn mijn wegen hoger dan uw wegen en mijn gedachten dan uw gedachten. (Jesaja 55)

Eén van de wijzen waarop God compleet anders is, is in Zijn denken, zijn vergeving, zijn liefde. Zie bv ook Ezechiël 18.

De teksten die aan het begin geciteerd zijn vertellen een belangrijk verhaal. Het is *na* de bevrijding uit de slavernij van Egypte dat God zijn volk oproept om heilig te zijn. Dat is een principe: de opdracht tot een heilig leven komt pas *nadat* God ons heeft bevrijd. Het kan nooit uit eigen kracht. Alle geboden die het volk kreeg hadden dat doel: heilig zijn. En die heiligheid is niet alleen maar apart gezet zijn, het is apart gezet zijn *voor God*. Een koninkrijk van priesters is wat God zoekt. En in 1 Petrus 2:9 lezen we dat God dit ook wil van ons⁸.

Wat zijn priesters? In het Oude Testament zijn dit mensen die door God zijn uitgekozen om het volk te dienen in hun omgang met God. Ze gaven onderwijs, maar vooral ook waren ze bezig met het brengen van offers. Die zijn er nu niet meer maar het idee is er natuurlijk nog steeds, het zijn mensen die anderen bij God brengen. En God bij anderen. Ze zijn als het ware Gods aanwezigheid tussen de mensen.

⁸ "Maar u bent een uitverkoren geslacht, een koninkrijk van priesters, een heilige natie, een volk dat God zich verworven heeft om de grote daden te verkondigen van hem die u uit de duisternis heeft geroepen naar zijn wonderbaarlijke licht."

Dan wordt natuurlijk heel belangrijk om te weten *hoe* dat moet gebeuren. Jezus legt de lat hoog:

43 Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: "Je moet je naaste liefhebben en je vijand haten." 44 En ik zeg jullie: heb je vijanden lief en bid voor wie jullie vervolgen, 45 alleen dan zijn jullie werkelijk kinderen van je Vader in de hemel. Hij laat zijn zoon immers opgaan over goede en slechte mensen en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. 46 Is het een verdienste als je liefhebt wie jou liefheeft? Doen de tollenaars niet net zo? 47 En als jullie alleen je broeders en zusters vriendelijk bejegenen, wat voor uitzonderlijks doe je dan? Doen de heidenen niet net zo? 48 Wees dus volmaakt, zoals jullie hemelse Vader volmaakt is. (Mattheüs 5)

36 Wees barmhartig zoals jullie Vader barmhartig is. 37 Oordeel niet, dan zal er niet over je geoordeeld worden. Veroordeel niet, dan zul je niet veroordeeld worden. Vergeef, dan zal je vergeven worden. 38 Geef, dan zal je gegeven worden; een goede, stevig aangedrukte, goed geschudde en overvolle maat zal je worden toebedeeld. Want de maat die je voor anderen gebruikt, zal ook voor jullie worden gebruikt.' (Lucas 6)

Uiteraard is dit helemaal in lijn met de geboden uit het Oude Testament waarin de opdracht om God en de naaste lief te hebben al centraal staat⁹. Toch, de woorden zijn duidelijk, maar daarmee nog niet eenvoudig uit te voeren. We voelen al wel aan, volmaakt en barmhartig als God zijn vergt heel veel van ons. Hoe kan een mens zo liefhebben? Want dat is het natuurlijk. Niet voor niets is de liefde de vervulling van elk gebod.¹⁰ Maar als christenen beseffen we dat die liefde heel ver kan gaan. Zoals Johannes schrijft in zijn eerste brief: "En hierin is Gods liefde ons geopenbaard: God heeft zijn enige Zoon in de wereld gezonden, opdat we door hem zouden leven." (1 Joh 4:9). Die Zoon is wel aan het kruis terecht gekomen.....

Dit brengt ons bij het begin van heiliging: overgave. Want dat betekende het voor Jezus om in deze wereld te komen en mens te worden. Filippenzen 2 beschrijft dat prachtig:

⁵ Laat onder u de gezindheid heersen die Christus Jezus had. ⁶ Hij die de gestalte van God had, hield zijn gelijkheid aan God niet vast, ⁷ maar deed er afstand van. Hij nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens. En als mens verschenen, ⁸ heeft hij zich vernederd en werd gehoorzaam tot in de dood – de dood aan het kruis.

Het hele christelijke leven heeft in feite te maken met dit sterven met Christus, maar ook met het opstaan in nieuw leven (Zie Romeinen 6).

⁹ "Luister, Israël: de HEER, onze God, de HEER is de enige! Heb daarom de HEER, uw God, lief met hart en ziel en met inzet van al uw krachten." (Deuteronomium 6:4-5) en "Heb je naaste lief als jezelf." (Leviticus 19:18)

¹⁰ "Wees elkaar niets schuldig, behalve liefde, want wie de ander liefheeft, heeft de gehele wet vervuld. Want: 'Pleeg geen overspel, pleeg geen moord, steel niet, zet uw zinnen niet op wat van een ander is' – deze en alle andere geboden worden samengevat in deze ene uitspraak: 'Heb uw naaste lief als uzelf.' De liefde berokkent uw naaste geen kwaad, dus de wet vindt zijn vervulling in de liefde." (Romeinen 13:8-10)

Maar met overgave zijn we er niet. Heiliging heeft altijd te maken met wat God *in* ons doet. Natuurlijk heeft degene gelijk die zegt dat het de Heilige Geest is die ons tot geloof en tot overgave brengt. Dat is helemaal juist en dat is een deel van het proces. Maar dat proces heeft een doel en dat doel is dat Gods liefde in ons hart wordt uitgestort (Romeinen 5:5). Dat we leven zoals Paulus dat zo prachtig beschrijft in 1 Korintiërs 13. Dat we vervuld worden met de Heilige Geest (zie heel Handelingen). Dat Gods koninkrijk gestalte krijgt.

Volkomen

Tot zover is dit een verhaal dat christenen wereldwijd onderschrijven en ook altijd hebben gedaan. Maar in onze kerk is er een speciaal accent op heiliging wat omschreven wordt met "volkomen heiligmaking". En dat roept natuurlijk heel veel vragen op. Wat is er in deze wereld ooit volkomen? Hoe kun je daar over spreken als je het hebt over mensen als u en ik, met hun gebreken, maar ook met hun zonden? Schrijft Johannes niet "Als we zeggen dat we nooit gezondigd hebben, maken we hem tot een leugenaar en is zijn woord niet in ons"? (1 Joh 1:10) Of zoals Jezus zei, "Niemand is *goed*, alleen God." (Lucas 18:19)

Als u dit alles zo op een rijtje zet voelt u al aan dat er een spanningsveld is. Dezelfde Jezus vraagt ons om volmaakt te zijn zoals God dat is. Dezelfde Johannes schrijft ons "opdat u niet zondigt" (1 Joh 2:1). Het lijkt er bijna op dat de bijbel zichzelf tegenspreekt. Maar dat kan toch nooit Gods bedoeling zijn geweest?

We moeten dus wat dieper gaan graven. Allereerst, Johannes schrijft over het verleden. Er is geen mens die nooit gezondigd *heeft*. En dat klopt. Jezus noemt blijkbaar zichzelf niet eens goed, terwijl Hij nooit gezondigd heeft. Dus dat vers mogen we ook niet zomaar uit zijn context halen.

In onze kerkelijke traditie is het de Engelse predikant en evangelist John Wesley geweest die in de 18e eeuw enorm bezig is geweest met evangelisatie, maar ook met heiliging. Hij greep daarbij vooral terug op de oosterse kerkvaders. Wat hem betreft ging het om de verlossing van de hele mens: naar lichaam, ziel en geest. Het is niet alleen maar zorgen dat mensen naar de hemel gaan, het is ook hen helpen in het nu en evenzo aansporen om in het nu heilig te leven. Gods verlossing, zo leerde hij, is altijd veel meer geweest dan enkel in het hiernamaals.¹¹ En dat is een heel bijbelse gedachte.

¹¹ In een preek over Efeze 2:8, schreef hij: "Wat is verlossing? De verlossing waarover hier gesproken wordt is niet dat wat regelmatig onder dat woord verstaan wordt; nl. het naar de hemel gaan, het eeuwige geluk. Het is niet het gaan van de ziel naar het paradijs, door onze Heer "Abrahams schoot" genoemd [Luc 16:22]. Het is niet een zegen die aan de andere kant van de dood ligt of, (zoals we dat meestal zeggen) "in de andere wereld". Juist de woorden van de tekst zelf verheffen dit boven iedere discussie: "Gij zijt behouden". Het is niet iets dat op een afstand ligt. Het is in het nu, een zegen waarvan gij door de vrije genade van God nu in het bezit bent. Nee, de woorden zouden zelfs met evenveel recht vertaald kunnen worden met "zijt gij behouden geworden", zodat de verlossing waarover hier gesproken wordt uitgebreid zou kunnen worden tot het hele werk van God, vanaf het eerste ochtendgloren van de genade in de ziel totdat ze volmaakt wordt in heerlijkheid."

Hij heeft enorm geworsteld met het spanningsveld van aan de ene kant de bijbelse beloften¹², en aan de andere kant de realiteit van onze menselijke gebrokenheid. In zijn "Plain Account of Christian Perfection" probeert hij binnen dat spanningsveld te blijven, maar het blijft een lastige materie. Wanneer is iets zonde, wanneer is het een fout? Wesley was wijs genoeg om niet te geloven in "zondeloze volmaaktheid". Maar hij geloofde wel dat Gods liefde een mens volkomen kan vervullen.

Ontwikkelingen

Sindsdien (de 18e eeuw) is het denken hierover niet stil blijven staan. In de Amerikaanse heiligingsbeweging (waar de Kerk van de Nazarener vandaan komt) is veel nadruk gelegd op overgave, de crisiservaring, je onthouden van alles wat maar lijkt op zonde en ontstond zelfs in sommige kringen de gedachte dat iemand die eenmaal volkomen geheiligd was, nooit meer zonden hoefde te belijden. Dat had ook alles te maken met een beperkte kijk op zonde. Vaak werd de definitie gehanteerd: "een bewuste overtreding van een bekende wet van God". Nu is dat op zich geen slechte definitie. Minstens 90% van de situaties waarin de bijbel over zonde spreekt passen prima bij deze definitie. Maar niet alles. En het gevaar is ook dat mensen gaan denken dat als ze niets bewust fout hebben gedaan, ze niet hebben gezondigd en dus ook geen vergeving hoeven te vragen. Dat kan in relaties behoorlijk wat spanning opleveren. Het Oude Testament kende niet voor niets de offers voor de onbewuste zonden.

In de tweede helft van de 20e eeuw is er weer een tendens richting een meer Wesleyaanse kijk op heiliging gekomen, waarbij er ook minder accent was op het begrip "crisiservaring".

Daarnaast raken we ons er steeds meer van bewust dat als je zonde dus enkel ziet als een persoonlijk fenomeen, je wel erg krap kijkt. Zonde kan ook zitten in onrechtvaardige structuren, onderdrukkende (economische) systemen, collectieve blindheid, sexisme, racisme enzovoort. Dat betekent dat er weer meer zicht komt op het feit dat we altijd moeten bidden "vergeef ons onze schulden" zoals Jezus ons leerde in het Onze Vader.

Maar daarmee is het hele idee van volkomen heiligmaking wel vager geworden en velen hebben inmiddels geconstateerd dat er inderdaad een crisis is, maar dan ten aanzien van hoe we volkomen heiligmaking moeten definiëren. (!) Het begint een leer te worden waarmee menig Nazarener zich een beetje verlegen mee voelt. Op de Algemene Vergadering in 2009 is ons geloofsartikel hierover behoorlijk aangepast, maar zonder echt helderheid te scheppen ten aanzien van de vragen die tegenwoordig worden gesteld.

¹² bv Jeremia 31:31-34, Ezechiël 36:25-27 en het feit dat elke bijbelse opdracht natuurlijk ook een belofte is, anders zou God een wreed spel met ons spelen.

En nu?

We hebben dus een leer en een ervaring overgeleverd gekregen die op een of andere manier niet meer één op één past in de tijd waarin we leven. Natuurlijk is God niet veranderd. Maar de verwoording van de ervaring van heiligmaking verandert wel, omdat die gebruik maakt van de begrippen en het denken van de tijd waarin men leeft. Dat kan ook niet anders willen we kunnen communiceren.

De opdracht om heilig te leven, liefde als de vervulling van de wet, de noodzaak van overgave van heel ons leven en de vervulling met de Heilige Geest die ons hart reinigt (Handelingen 15:9) blijven altijd de bouwstenen van een leer over heiliging. Dat zal nooit veranderen.

Ik denk dat we in onze tijd ons er bewuster van worden van wat Paulus schreef in 2 Korintiërs 4:7, namelijk, we hebben de schat van Gods licht in ons hart wel "in aarden vaten, zodat de kracht, die alles te boven gaat, van God is en niet van ons". Wesley schreef ooit dat het is alsof de Heilige Geest speelt op een piano die nodig gestemd moet worden: de bespeler is volmaakt, maar het geluid niet. We horen de melodie van God altijd door valse noten heen.

Het lijkt me ongelooflijk belangrijk om dat te beseffen. Wij zijn en blijven onvolkomen mensen waar de Geest doorheen kan werken. En opmerkelijk, maar juist onze gebrokenheid brengt de kracht van God aan het licht. Paulus schrijft over de kracht die zich juist ten volle openbaart in zwakheid (2 Korinthe 12:9). De Canadese zanger Leonard Cohen beschreef het zo: "Forget your perfect offering, there's a crack in everything, that's where the light gets in" ("Anthem" van het album "The Future"). Ofwel, "Vergeet je volmaakte offer maar. Er zit een scheur in alles, daar komt het licht door naar binnen". Soms kom je in de seculiere cultuur een heiligingstekst tegen. Juist door onze erkende gebrokenheid kan God naar binnen.

Dat roept ons op om voortdurend in het gebed te vragen dat de Geest ons mag vervullen (Efeze 5:18) maar ook om te beseffen dat we het in onze gebrokenheid voortdurend van genade moeten hebben. Wij net zozeer als onze naaste.

In de laatste 20 jaar is steeds meer het besef ontstaan dat heiliging gezien kan worden als de kwaliteit van onze relatie met God. Hoe beter die relatie, hoe heiliger ons leven. Daar zit heel veel waars in als we maar in de gaten houden waar Johannes ons voor waarschuwt:

Geliefde broeders en zusters, laten wij elkaar liefhebben, want de liefde komt uit God voort. Ieder die liefheeft is uit God geboren en kent God. Wie niet liefheeft kent God niet, want God is liefde. (1 Johannes 4:7-8)

Daarom schreef Wesley ook dat er geen heiliging is dan sociale heiliging. Je kunt niet in je eentje heilig zitten wezen. Heiliging zit 'm dus ook in de kwaliteit van de relatie met de ander.

En daarmee is de cirkel rond want die relatie kan alleen maar goed zijn als we vergeven. Immers, die anders is minstens zo onvolmaakt als we zelf zijn. En dit brengt ons weer bij Mattheüs 5 en Lucas 6.

Hoe ver kan God gaan met zijn heiligende werk?

Ik denk dat die vraag vrijwel niet te beantwoorden is. Maar één ding is zeker: bij God zijn alle dingen mogelijk. Stel daarom geen grens aan wat Hij kan doen. Zoek Hem met heel je hart. Geef je leven aan Hem over. Bouw aan de relatie met God en met je naaste. En verwacht "de kracht die alles te boven gaat" van Hem.

Onze missie

Inleiding

Vaak ziet u bovenstaand logo op onze publicaties terugkomen. De brug naar Jezus, gesymboliseerd door een brug en een kruis. Ook staat het schilderij waarin dit logo terug komt regelmatig op de avondmaalstafel tijdens de dienst. Maar wat bedoelen we daar precies mee? En is het ook niet een beetje vreemd beeld? Jezus zelf is toch de weg? (Joh 14:6) Zijn wij dan een brug naar de weg? Hoe zit dat? Kortom, er zijn nog wel een paar vragen te stellen.

De brug

Het beeld wat we gekozen hebben betekent allereerst dat er dus een brug nodig is om ergens te komen. Zonder die brug lukt dat niet, of moeizaam. Een brug verbindt twee kanten van een rivier, een kloof, of overbrugt een zeearm. Een brug maakt een veel vlottere en betere verbinding mogelijk. Met ander woorden, dit beeld veronderstelt dat de verbinding tussen Jezus en de wereld minimaal wel wat verbetering nodig heeft. Er is een afstand. Ondanks dat we geloven dat God mens is geworden in Christus en onder ons heeft gewoond (Joh 1:14), is die afstand er. En is het waar dat zelfs toen Hij op aarde rondliep er mensen werden gebruikt om anderen bij Hem brengen. Laat staan nu Hij is naar de hemel is gegaan en niet meer fysiek op aarde is. Hij onder ons is door de Heilige Geest.

Verschuivend beeld

Als u het verhaal tot op heden hebt gevolgd, begint duidelijk te worden dat de situatie van nu toch wel anders is als die van Filippus die Natanaël bij Christus bracht (Joh 1:46-47). Het is niet meer zo eenvoudig als de vraag die Grieken aan (opnieuw) Filippus stelden: "wij zouden Jezus wel willen zien (Joh 12:20-21). Want waar is Jezus vandaag te zien? Waar zouden wij hen heen brengen? Paulus beantwoordt de vraag: "Weet u niet dat u een tempel van God bent en dat de Geest van God in uw midden woont?" (1 Kor 3:16). Heel terecht schrijft de NBV niet alleen "in u woont" maar "in uw midden woont". Het "u" is namelijk meervoud in het Grieks.

Even een zijsprong: Met andere woorden, de tempel van God ben ik niet in mijn een-tje, de tempel van God zijn we als gemeente. Dat betekent trouwens ook dat mijn doen en laten als individu, invloed heeft op de tempel die we als gemeente zijn. Dat is een belangrijk punt in onze tijd want we denken veel meer in termen van individu-

en en hun rechten, dan in termen van een groep of gemeenschap en de rol die we daarin spelen. Maar dat is natuurlijk wel zo. Zelfs in onze tijd! Als een christen iets slechts doet en het komt in het nieuws, is het al snel "de kerk" die het heeft gedaan. Zelfs wij herkennen nog dat wat 1 persoon doet, invloed heeft op alle anderen die bij hem of haar horen.

Terug naar ons beeld van de brug. Als Christus in ons midden woont, is de gemeente niet enkel meer een bruggetje naar Jezus waar je overheen gaat en die je dan achter je laat. Alsof je zo bij het kruis komt en de brug kunt vergeten want je bent er. Nee, de brug en het kruis zijn compleet verbonden. Christus is te vinden in de gemeente. De brug is een deel van Christus!

Paradox

Nu zal al snel iemand roepen: "Dat klinkt leuk, maar kan ik Christus ook niet zelf vinden? En weet je wel wat me in de kerk is aangedaan?" En zo zitten we al snel wat beuteerd te kijken bij dat prachtige logo, bij dat mooie idee. Zijn wij wel een brug naar Jezus? Of zijn we een muur om Jezus heen die het juist moeilijk maakt Hem te ontmoeten? Hoeveel mensen zijn er niet afgeknapt op de kerk? Voordat we allemaal mooie verhalen op gaan hangen ontkomen we niet aan de spiegel: wij zijn ook maar mensen met al hun gebreken. Hoe kan Jezus onder ons wonen? Soms moet je denken aan het Oude Testament, aan het verhaal van de uittocht. God trok mee met zijn volk, maar het liep helemaal uit de hand met het gouden kalf. Ze hadden nog maar net gehoord hoe God zijn geboden gaf, zijn leefregels, of het ging al totaal mis. En God zegt tot Mozes, ik stuur wel een engel met je mee. Want als Ik zelf mee ga, gebeuren er ongelukken. Maar Mozes pleit voor het volk en zegt, "Als u niet mee gaat, laat ons dan niet vertrekken". En uiteindelijk gaat God toch mee (Exodus 33). Is dit geen ontzettend herkenbaar verhaal? We zijn zulke onvolkomen mensen. De zonde ligt zo dichtbij. Wie zijn wij dat God in ons midden zou kunnen wonen? In het Oude Testament is daarom God aanwezig in de tabernakel en later in de tempel (2 Kron 7:1-2). In de duisternis en de afzondering. Hem benaderen mocht maar één man, en dat maar één keer per jaar: de hogepriester.

Toch is het waar dat het Pinksteren is geworden en de Heilige Geest over ons is uitgestort. Toch heeft Paulus gelijk als hij zegt dat daardoor God onder ons is komen wonen. Wat doen we daarmee? Hoe kunnen we daar mee omgaan?

Eerlijkheid

Het is essentieel dat we eerlijk zijn. In antwoord op de eerste vraag: ja, het kan zijn dat Jezus te vinden is buiten de gemeente. We horen bijvoorbeeld verhalen van moslims die tot bekering komen omdat ze Hem in een droom ontmoeten. Dat is gaaf! Jezus is gelukkig niet beperkt tot wat mensen kunnen doen. Tegelijkertijd blijft het waar dat Hij onder ons wil wonen door zijn Geest. Onder ons, mensen waarin dus inderdaad de Geest woont, maar die tegelijkertijd "werk in uitvoering" zijn. In die situatie leven we allemaal. God is bezig, God is onder ons. We zijn nog niet volmaakt maar Hij

is er wel. En is het niet juist wanneer we eerlijk zijn over ons falen dat de Geest zichtbaar wordt? Dat mensen Jezus zien?

Genade

De evangelist Johannes schrijft: "Het Woord is vlees geworden en het heeft onder ons gewoond en wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de eniggeborene des Vaders, vol van genade en waarheid" (1:14). Genade en waarheid. De waarheid, de eerlijkheid hebben we al genoemd maar het tweede begrip is minstens zo belangrijk: genade. Wanneer wordt Jezus zichtbaar onder ons? Als Zijn genade zichtbaar wordt. En dat heeft alles met de waarheid te maken. Want als we leven met een masker, als mensen denken dat we het allemaal zo goed voor elkaar hebben, is dat de waarheid? Wordt zo de genade zichtbaar? Nee. Want wie eerlijk is weet dat hij of zij het allemaal niet zo goed voor elkaar heeft. Weet drommels goed dat er nog genoeg aan mankeert. Als we dan enkel mensen zie die het zo goed lijken te doen, voelen we alleen maar afstand. Dan is er geen brug. Maar die ontstaat wel als we erkennen dat ook wij fouten maken. Dat we nog niet zijn zoals Jezus ons heeft bedoeld. Dat ook wij het dagelijks moeten hebben van Gods onpeilbare genade, dat ook wij "onderhanden werk" zijn, zoals dat heet in de bouw.

Als we zo leven, zo met elkaar omgaan, als genade en waarheid zichtbaar worden, dan is het Woord opnieuw vleesgeworden. Dan zijn we werkelijk een brug naar Christus die onder ons woont.

Visioen

Hopelijk ziet u zo hoe wat in eerste instantie een wel erg hoogverheven visioen lijkt te zijn, toch werkelijkheid kan worden in een gemeente met mensen als u en ik. Maar het vereist een diep besef van genade: die we eerst ontvangen hebben, en die we daarom door kunnen geven. Misschien kijken we wel eens teveel neer op wat we "zware" kerken noemen. Maar een diep besef van wie we zijn, een kennen van de waarheid over ons en over God, is cruciaal voor een besef van genade. Het goede nieuws is natuurlijk dat het daar niet stopt! God laat ons daar niet staan. Bekering is geen eindpunt maar een startpunt. Zijn Geest zal immers niet rusten tot we zijn zoals Hij is!

² Geliefde broeders en zusters, wij zijn nu al kinderen van God. Wat we zullen zijn is nog niet geopenbaard, maar we weten dat we aan hem gelijk zullen zijn wanneer hij zal verschijnen, want dan zien we hem zoals hij is. ³ Ieder die dit vol vertrouwen van hem verwacht maakt zich rein, zoals ook Jezus rein is. (1 Joh 3)

Hoe zullen wij veranderen? Hoe zullen we rein worden? Het antwoord schreef Paulus aan zijn leerling Titus:

¹¹ Gods genade is openbaar geworden tot redding van alle mensen. ¹² Ze leert ons dat we goddeloze en wereldse begeerten moeten afwijzen en bezonnen, rechtvaardig en vroom in deze wereld moeten leven, ¹³ in afwachting van het geluk waarop wij hopen: de verschijning van de majesteit van de grote God en van onze redder Jezus Christus. ¹⁴ Hij heeft zichzelf voor ons gegeven om ons van alle zonde vrij te kopen, ons te reinigen en ons tot zijn volk te maken, dat vol ijver is om het goede te doen.

Als we in alle eerlijkheid Gods genade zo laten werken, zullen we beslist een brug naar Jezus zijn.

Geld

Inleiding

Geld is een gevoelig onderwerp. Veel predikanten hebben er een hekel aan om er over te spreken en dat is logisch, ze leven immers van het geld dat de gemeente bijeenbrengt. Het lijkt dus al heel snel alsof je voor je eigen portemonnee aan het preken bent. Het gebeurt hoogstens wel eens door een gastspreker, die heeft in elk geval het voordeel dat die verdenking niet op hem van toepassing is.

Daarnaast is het natuurlijk een onderwerp dat heel dichtbij komt. Een overtuiging kun je nog wat abstract bekijken. Maar er is weinig abstract aan de besteding van je geld. Veel concreter wordt het niet en dus is het risico groot dat mensen zich aangevallen voelen. Toch is het een onderwerp waar de bijbel veel over te zeggen heeft, en ook onze kerk heeft daar uitspraken over gedaan. Bovendien, de vorm van kerk-zijn die we gekozen hebben brengt allerlei kosten met zich mee die de gemeente zal moeten opbrengen. Dus zowel vanuit de bijbel als vanuit de praktijk kunnen we niet om het onderwerp heen.

De bijbel

In het Oude Testament vinden we in de Torah de norm van de tienden, zoals bv in Numeri 18, waar dit ook direct gekoppeld wordt aan de zorg voor de Levieten (priesters). Ook in Deuteronomium 12 lezen we over de tienden. Maar misschien is de meest indringende tekst die van de profeet Maleachi.

3:8 Vinden jullie dat een mens God mag bestellen? Toch bestellen jullie mij, en zeggen dan: 'Hoezo bestellen we u?' Door de tienden en de heffingen achter te houden! 9 Jullie zijn vervloekt en nogmaals vervloekt, en toch blijft het hele volk mij bestellen. 10 Stel mij maar eens op de proef – zegt de HEER van de hemelse machten. Breng alle tienden naar mijn voorraadkamer, zodat er voedsel in mijn tempel is, en zie dan of ik niet de sluizen van de hemel voor jullie open en zegen in overvloed op jullie land laat neerdalen.

In de tijd na de ballingschap was het niet allemaal rozengeur en maneschijn. En mensen begonnen eerst voor zichzelf te zorgen van het weinige dat ze hadden, en lieten de tienden voor de tempel (lees, de Levieten en priesters) achterwegen. Maar God draait het om. Hij zegt, ga nou juist van dat weinige dat je hebt toch eens je tienden geven, en "beproof Mij daarmee", zoals de NBG zegt, of Ik jullie dan niet rijk zal zegenen. Nu is het link om zo maar een bijbeltekst als een formule te hanteren want voordat je het weet ben je God voor je karretje aan het spannen. En daar heeft Hij een enorme hekel aan. Dat is wat de duivel deed bij de verzoeking van Jezus in de woestijn (Matt 4:6-7). We hebben geen "contract" met God, we zijn deel van een verbond! En dat is als een huwelijk. Daarbij zwaai je ook niet met je trouwboekje, zo werkt dat niet. Het gaat om vertrouwen op wie God is.

Zoals met veel dingen trekt Jezus de lijn van het Oude Testament radicaler door. In Lucas 14:25-35 lezen we hoe Hij de mensen die Hem volgden confronteerde met een behoorlijk nuchtere realiteit. Je kunt geen discipel van Jezus zijn als je je gezin of familie boven Hem zet. Of als je niet bereid bent je kruis te dragen. Voordat je achter Hem aan wilt komen, zet eerst maar eens op een rijtje of je de prijs wilt betalen. En dat gaat ver! Jezus zegt ook: "³³ Zo geldt ook voor jullie: wie geen afstand doet van al zijn bezittingen, kan mijn leerling niet zijn." Dat is dus niet alleen tegen de rijke jongeling! Niks geen tienden meer. God vraagt alles van ons is de boodschap van Jezus en het hele Nieuwe Testament. Een paar voorbeelden:

⁷ Niemand van ons leeft voor zichzelf, en niemand van ons sterft voor zichzelf.

⁸ Zolang wij leven, leven we voor de Heer; en wanneer wij sterven, sterven we voor de Heer. Dus of we nu leven of sterven, we zijn altijd van de Heer "(Romeinen 14)

²²Want een slaaf die door de Heer geroepen is, is een vrijgelatene van de Heer, zoals degene die als vrij man geroepen is een slaaf van Christus is. (1 Korintiërs 7)

en misschien wel de meest fundamentele uitspraak:

¹⁹ Want ik ben gestorven door de wet en leef niet langer voor de wet, maar voor God. Met Christus ben ik gekruisigd: ²⁰ ikzelf leef niet meer, maar Christus leeft in mij. Mijn leven hier op aarde leef ik in het geloof in de Zoon van God, die mij heeft liefgehad en zich voor mij heeft prijsgegeven. (Galaten 2)

Het is dus niet verwonderlijk dat dit precies is wat we in de eerste gemeente zien, zoals Handelingen 2:43-47 dat beschrijft. Waarbij we ook begrijpen dat men leefde in de verwachting dat de Heer zeer spoedig terug zou komen, daar moeten we nuchter in zijn.

Het Handboek

Ook het Handboek van de Kerk van de Nazarener spreekt over ons omgaan met geld, met name in relatie tot de kerk. Zelfs tamelijk uitgebreid. Eén van de artikelen heb ik gedeeltelijk hieronder geciteerd.

Christelijk rentmeesterschap

33. *De betekenis van rentmeesterschap.* De Schrift leert dat God de eigenaar is van alle mensen en alle dingen. Daarom zijn wij Zijn rentmeesters, zowel van leven als van bezit. Gods eigendomsrecht en ons rentmeesterschap zou erkend dienen te worden, want wij zullen persoonlijk verantwoordelijk gesteld worden door God voor het uitoefenen van ons rentmeesterschap. God, als een God van systeem en orde in al zijn handelen, heeft een systeem van geven ingesteld dat Zijn eigendomsrecht van alle menselijke middelen en relaties erkent. Met dit doel voor ogen behoren al Zijn kinderen trouw hun tienden en giften te geven voor de verbreiding van het evangelie. (140) (Maleachi 3:8-12; Mattheüs 6:24-34; 25:31-46; Marcus 10:17-31; Lucas 12:13-24; 19:11-

27; Johannes 15:1-17; Romeinen 12:1-13; 1 Corinthiërs 9:7-14; 2 Corinthiërs 8:1-15; 9:6-15; 1 Timotheüs 6:6-19; Hebrëen 7:8; Jacobus 1:27; 1 Johannes 3:16-18)

33.1 *Tienden brengen naar de voorraadkamer.* Het brengen van tienden naar de voorraadkamer is een Bijbelse en praktische daad van het trouw en regelmatig bijeenbrengen van de tienden in de kerk waar men lid is. Daarom zal de financiering van de kerk gebaseerd worden op het plan van het brengen van tienden naar de voorraadkamer, en de plaatselijke Kerk van de Nazarener zal door al haar leden worden beschouwd als de voorraadkamer. Allen die deel uitmaken van de Kerk van de Nazarener worden aangespoord om trouw een tiende van al hun inkomsten bij te dragen als een minimale financiële verplichting tegenover de Heer en vrijwillige giften daarboven voor de ondersteuning van de hele kerk, op plaatselijk, district, onderwijs, en algemeen niveau. De tiende die aan de plaatselijke Kerk van de Nazarener wordt gegeven als steun voor de hele kerk, zal worden gezien als prioriteit boven alle andere goede doelen die God op het hart van zijn trouwe rentmeesters kan leggen.

In het licht van de genoemde bijbelteksten valt zeker te onderschrijven dat wij beheerders zijn van alles wat God ons in beheer heeft gegeven. In de grond van de zaak is de vraag niet wat wij met ons geld doen, de vraag is, wat doen wij met *Gods* geld? De tienden zijn daarbij een oudtestamentische norm, het Nieuwe Testament gaat verder.

Als u dit bovenstaande uit het Handboek zo leest wordt misschien nog wel duidelijker waarom predikanten niet graag over geld spreken, het komt allemaal nogal dwingend over. Daar klinkt nog iets van de wettische ondertoon die soms in de Kerk van de Nazarener de kop opgestoken heeft. Dat is eigenlijk niet de kerk die we willen zijn. Immers, zoals Paulus ook schrijft, "Laat ieder zo veel geven als hij zelf besloten heeft, zonder tegenzin of dwang, want God heeft lief wie blijmoedig geeft." (2 Korintiërs 9)

Praktijk

In een gemeente waarin de inkomens flink uiteenlopen is te verwachten dat ook onze inkomsten per gezin sterk zullen variëren. Dat is logisch en dat blijkt ook zo te zijn. Toch is het wel zorgelijk dat er een groep leden is die (vrijwel) niet lijkt te geven. Niet omdat we als kerk rijk zouden willen worden. De Sint Pieter is al gebouwd. Maar wel omdat (1) geven primair een geestelijke zaak is. Het heeft alles te maken met hoe we leven in het koninkrijk en (2) met de groei van de gemeente de noodzaak van betaalde medewerkers evenredig toeneemt. Bovendien (3) is het niet gezond als een (te) klein deel van de gemeente de grootste lasten draagt. Dat stelt ook weer vragen aan onze betrokkenheid, wat uiteindelijk ook een geestelijk verhaal is.

Conclusie

Zoals dat in de tale Kanaäns heet, wij zijn "gekocht door het bloed van het Lam". Heel simpel gezegd, christen worden betekend o.a. erkennen wie onze Meester en eige-

naar is. We zijn "slaven van Christus". Dat gaat natuurlijk veel en veel verder dan alleen over ons geld. Dat gaat over onze tijd, onze talenten, onze ontspanning, ons werk. Dat is 24 uur per dag en 7 dagen in de week. Het geweldige nieuws is, onze Meester houdt onvoorstelbaar veel van ons, Hij heeft zijn leven gegeven om ons te bevrijden uit alles wat ons alleen maar naar de vernietiging leidt. Dat is het evangelie. Christus is Heer, en niet Caesar. Maar het feit blijft wel dat onze nieuwe Meester het nu voor het zeggen heeft.

De "vader" van de gospelrock, Larry Norman, heeft daar ooit een prachtig lied over geschreven, "I Am A Servant":

*I am a servant, I am listening for my name
I sit here waiting, I've been looking at the game. That I've been playing, and I've been staying much the same. When you are lonely, you're the only one to blame*

Ik ben een knecht die wacht tot hij wordt geroepen. Ik zit te wachten, en heb gekeken naar het spel dat ik heb gespeeld. Waarin ik vrijwel dezelfde ben gebleven. Als je eenzaam bent, kun je alleen jezelf de schuld geven.

*I am a servant, I am waiting for your call
I've been unfaithful, so I sit here in the hall
How can you use me when I've never given all? How can you choose me when you know I'd quickly fall?*

*Ik ben een knecht, en ik wacht op uw stem.
Ik ben ontrouw geweest, dus ik zit hier in de hal. Hoe kunt U me gebruiken als ik nooit alles heb gegeven? Hoe kunt U mij kiezen als U weet hoe snel ik val?*

*So you feed my soul and you make me grow
And you let me know you love me
And I'm worthless now, but I've made a vow
I will humbly bow before thee
O please use me, I am lonely*

*Dus U voedt mijn ziel en maakt dat ik groei. En U laat me weten dat U van me houdt.
Ik ben waardeloos nu, maar ik heb beloofd: ik zal me nederig voor U buigen. O gebruik me alstublieft, ik ben eenzaam.*

*I am a servant getting ready for my part
There's been a change, a rearrangement in my heart. At last I'm learning, there's no returning once I start.
To live's a priveledge, to love is such an art
But I need your help to start
O please purify my heart, I am your servant*

*Ik ben een knecht die zich gereed maakt voor zijn taak. Er is een verandering, een herschikking in mijn hart. En eindelijk leer ik, je kunt niet meer terug als je begint. Het leven is een privilege, liefhebben is een grote kunst.
Maar ik heb Uw hulp nodig om te starten. Alstublieft, reinig mijn hart! Ik ben Uw knecht.*

Lidmaatschap

Inleiding

Lidmaatschap van de kerk is een onderwerp dat van vele kanten bekeken kan worden. De bijbel speelt een rol, maar de geschiedenis en de cultuur evenzo. Onderstaand verhaal probeert die verschillende aspecten te belichten en een conclusie te trekken.

Onze cultuur

In onze tijd is het lidmaatschap van een vereniging of organisatie veel minder vanzelfsprekend geworden dan tot zo'n 40 jaar geleden het geval was. In de 20e eeuw kende Nederland de zogenaamde "verzuiling". Dat wilde zeggen, je was deel van een "zuil", een geheel van organisaties en instellingen die hoorden bij jouw levensovertuiging. Was je protestant, dan was je lid van de NCRV, stemde je ARP of CHU, ging je naar een School met den Bijbel, kocht bij de hervormde of gereformeerde bakker en was je lid van een kerk enz.

Maar die tijd is voorbij. We zijn "ontzuild". De vanzelfsprekendheid is weg. En zo zijn we in een soort "supermarkt" maatschappij terecht gekomen: de keuze is overweldigend, en iedereen shopt geestelijk en materieel zijn eigen spullen bij elkaar, los van wat mensen in je omgeving doen. We zijn individualisten geworden en hebben weinig binding meer met grotere verbanden.

De bijbel

Om maar met de deur in huis te vallen: er staat niets in de bijbel over lidmaatschap van een gemeente! Of in elk geval, niets direct. En wat je in die richting vindt is nogal negatief, zoals het verhaal over David die een volkstelling houdt in 1 Kronieken 21. Wat we wel vinden zijn verhalen over organisatie. Zoals Mozes die van schoonvader Jethro advies kreeg over het organiseren van leiding over het volk Israël (Exodus 18) en nog interessanter, Handelingen 6, waar blijkt dat de eerste gemeente de organisatie rond het diaconaat niet goed geregeld had en mensen gingen aanstellen om daar zorg voor te dragen. God is een God van orde, en niet van wanorde (1 Kor 14:33 en 40). Daarnaast is het nodig duidelijkheid te hebben over wie er bij de "kudde van God" hoort zodat de oudsten daar toezicht op kunnen houden (1 Petrus 5:1-4). Het lijkt bijbels te verdedigen dat enige vorm van organisatie goed is, dat kunnen we er wel van zeggen.

Verder blijkt dat "erbij horen" in de tijd de eerste gemeente een helder verhaal was: je werd gedoopt en zo hoorde je erbij. Wat in tijden van vervolging enorme consequenties kon hebben. Maar het was wel helder: je hoorde bij "de weg" (Handelingen 19:9 en 23), je was deel van het "lichaam van Christus" (1 Kor 10:16, 12:27 enz). Hoe zag dat eruit? Handelingen 2:42 beschrijft het begin: "Ze bleven trouw aan het onder-

richt van de apostelen, vormden met elkaar een gemeenschap, braken het brood en wijdden zich aan het gebed." Kortom, er was onderwijs waar naar geleefd werd, er was een gemeenschap, men vierde wat we nu avondmaal noemen en gebed speelde een grote rol. Het was duidelijk voor iedereen dat deze mensen bij elkaar hoorden.

Geschiedenis

Na het Nieuwe Testament is er natuurlijk veel gebeurd. Je zou kunnen zeggen dat het individualisme is begonnen met de Renaissance, na de Middeleeuwen. Het is niet vreemd dat juist dan ook de Reformatie plaatsvindt en er verschillende kerken ontstonden naast de Katholieke Kerk: Luthers, Gereformeerd, en de Anabaptisten (wederdopers). Daar waar je eeuwen lang gewoon hoorde bij de kerk in je stad, wijk of dorp, kwam er nu een keuze. Eerst collectief, het geloof van de graaf of koning was jouw geloof, later individueel. Nog steeds kennen sommige volkskerken geboortelieden, doopleden en belijdende leden. Maar we zien dat de tendens in het Westen door de eeuwen heen steeds meer is naar belijdende leden. Naar individualisme. Daarom zijn ook de "wederdopers" ontstaan in de Reformatie: het ging steeds meer om de eigen keuze.

De Kerk van de Nazarener

Onze kerk staat duidelijk in de traditie van de belijdende leden. Lidmaatschap is een keuze. Kinderen, ook al zijn ze opgedragen of gedoopt, zijn formeel geen lid van de plaatselijke gemeente. Het Handboek formuleert dit als volgt:

19. De Kerk van de Nazarener bestaat uit die mensen, die zich vrijwillig verenigd hebben volgens de leer en organisatie van deze kerk en die streven naar een heilige christelijke gemeenschap, de bekering der zondaren, de volkomen heiligmaking van de gelovigen en hun groei in heiliging en de eenvoud en de geestelijke kracht die in de eerste christelijke kerk aanwezig was, gepaard gaande met de prediking van het evangelie aan de ganse schepping.

20. Daar wij erkennen dat het recht en het voorrecht om lidmaat van de kerk te worden berust op het feit dat men wedergeboren is, vereisen wij alleen een belijdenis die van wezenlijk belang is voor de christelijke ervaring.

Met andere woorden, je wordt lid op basis van het feit dat je wedergeboren bent en de kern van het christelijk geloof belijdt en daar vanuit wil leven. Daarmee is de doop als belijdenis in feite vervangen door een geloofsbelijdenis in woorden en daden. We zijn wat dat betreft van origine geen kerk waarin de sacramenten (doop en avondmaal) een enorme betekenis hebben. Al is dat wel aan het verschuiven, maar dat is een ander onderwerp.

Hoe werkt dat nu?

Als u dit verhaal zo gevolgd hebt, begrijpt u al dat de vereisten voor lidmaatschap op geen enkele manier uitleggen waarom je lid zou willen worden: dat verlangen wordt verondersteld. Maar die tijd is voorbij. Veel mensen voelen zich prima als bezoeker en wellicht als vriend. En dat betekent helemaal niet dat ze zich niet in willen zetten voor de gemeente, of de gemeente niet financieel zouden willen ondersteunen. Er zijn heel trouwe gevers onder onze vrienden, terwijl niet alle leden trouw (kunnen?) geven. Waarmee het onderscheid veel van zijn betekenis lijkt te verliezen. Waarom zou je sowieso lid worden? Een goede vraag!

Waarom lid?

Die vraag wordt heel verschillend beantwoord. En dat mag. Toch willen we een lans breken voor lidmaatschap. Daar zijn een aantal redenen voor te noemen:

1. Een lid is iemand die zich openbaar heeft uitgesproken en gezegd heeft, "bij deze groep mensen wil ik horen. Ze zijn niet volmaakt en dat ben ik ook niet, maar samen met deze mensen in deze gemeente wil ik Christus dienen". En net als bij een huwelijk, heeft dat waarde. Je geeft mensen het recht je aan te spreken op je toewijding. Het is geen los-vast relatie, geen voorwaardelijke relatie. Het is een bewuste keuze. En dat is, naar we geloven, wat het Lichaam van Christus is: "een groep mensen die voor Hem, en daarmee voor elkaar, hebben gekozen." Geen eenvoudige weg. Geen simpele route die voor je ligt. Maar je beseft dat Christus niet los staat van Zijn lichaam. Kies je voor Christus, dan kies je voor Zijn lichaam.
2. Je neemt mede verantwoordelijkheid voor wat er in de gemeente gebeurt. Dat is trouwens best lastig. Want laten we wel wezen, mensen maken fouten en ook de besluiten in een gemeente zijn niet altijd precies zoals we die zelf zouden maken. Er zit een element van overgave in lidmaatschap, zonder dat het betekent dat je moet zwijgen. Sterker nog, juist als lid kun je je stem laten horen. Maar dat betekent niet dat de wijze waarop we als gemeente Jezus willen volgen, altijd precies is zoals je dat het liefst zou zien. Dat maakt het niet makkelijk maar het is wel onderdeel van gezond gemeente zijn. Opnieuw, het is bijna als een huwelijk waarin je ook compromissen moet sluiten omwille van een groter doel dan je eigen mening.
3. Het opent de deur naar leidinggevende functies. Heel praktisch: zoals het een openbaar "ja" vereist om getrouwd te zijn, is er een openbaar "ja" naar de gemeente nodig om in die gemeente leiding te geven. Mensen die leiding van je ontvangen hebben het recht te weten dat degene die leiding geeft volledig is toegewijd aan Christus (ook al is die toewijding altijd onvolkomen), maar ook aan deze concrete groep mensen.
4. Je wordt geen lid van een instituut, maar je verklaart te horen bij deze groep mensen. Niemand is lid van een instituut. "De kerk" is niets anders dan wat mensen er van maken. Toen ik lid werd waren we met zijn achten. Acht mensen. Hanne en ik waren een kwart van het aantal leden. Er was geen "ze" meer, dat beseften we toen heel goed. Vrij naar Lodewijk XIV: "de kerk, dat ben ik." En dat is ten

diepste nog steeds zo. Voor een ieder die je ontmoet, ben je "de kerk". Ben je, als deel van het lichaam van Christus, ten diepste Christus zelf. Dat is een ongelofelijk uitdaging, maar wel wat Jezus zelf voor ogen heeft.

5. Zoals gezegd, je kunt je stem laten horen. Dat kan altijd, maar een lid van de gemeente heeft ook spreek- en stemrecht op een ledenvergadering, waarin de belangrijkste besluiten in de kerk worden genomen. Daarbij kun je denken aan het beroepen van een predikant, het kiezen van leiders, het vaststellen van de begroting, het opstarten van een nieuwe gemeente, een verhuizing. Besluiten op dat niveau komen altijd in de ledenvergadering, hetzij de jaarlijkse vergadering, hetzij een vergadering tussendoor.

Hoe word je lid?

Een of twee keer per jaar is er een zogenaamde oriëntatiecursus. De bedoeling is een beeld te krijgen van wat de Kerk van de Nazarener is. Die moet je doorlopen hebben, dat vinden we belangrijk. Er zijn veel kerken en meningen en het voorkomt problemen en teleurstelling als je helder hebt waar we voor staan. Vervolgens zijn er 3 vragen die je moet beantwoorden, ongeveer als volgt: Kun je de korte geloofsbelijdenis uit het Handboek onderschrijven? Beloof je te streven naar een heilig leven? Wil je je toewijden aan deze concrete gemeenschap?

Epiloog

We leven in een vreemde tijd. Aan de ene kant kunnen we niet meer terug naar het verleden. We zijn individualisten en we kunnen niet meer denken als mensen uit het jaar 1400. We passen zelfs niet meer in de "zuilen" van de 20e eeuw. Maar tegelijkertijd wil elk mens wel ergens bij horen. Niemand wil eenzaam zijn. Je kunt in onze kerk vriend zijn en dat is prima. Maar misschien is het goed ook eens na te denken over lidmaatschap en wat dat betekent. Met alle gebreken is deze gemeente de plek waar ik in elk geval helemaal bij wil horen en waar ik Jezus wil dienen.

Pastoraat

Inleiding

Misschien een wat onverwacht onderwerp. Het lijkt niet zo'n "zwaar" of "moeilijk" onderwerp te zijn dat daar nu speciaal iets voor geschreven moet worden. Maar pastoraat heeft alles te maken met de zorg die mensen in een gemeente geven en ervaren, en dan raakt het direct aan de kern van gemeente-zijn. Vandaar dat het goed leek ook hier over wat helderheid te geven.

De bijbel

Het begrip "pastoraat" komt van het Latijnse woord "pastor" wat "herder" betekent. Het begrip "herder" in de bijbel is natuurlijk allereerst de letterlijke taak, zoals David een herder voor zijn schapen was. Daar zit van alles in: zorg, bescherming, al dat soort begrippen. Maar het woord wordt ook gebruikt voor het leiding geven aan mensen, waar zeker ook het element van zorg in zit. Vandaar dat bijvoorbeeld de profeet Ezechiël namens God de "herders van Israël" ter verantwoording roept. En in zijn woorden wordt gelijk duidelijk gemaakt wat God van de herders van Israël vraagt:

34:1 De HEER richtte zich tot mij: 2 'Mensenkind, profeteer tegen de herders van Israël, profeteer en zeg tegen hen: "Dit zegt God, de HEER: Wee jullie, herders van Israël, want jullie hebben alleen jezelf geweid! Horen herders niet hun schapen te weiden? 3 Jullie eten wel van hun kaas, jullie gebruiken hun wol voor je kleren en jullie slachten de vette dieren, maar de schapen weiden, dat doen jullie niet. 4 Zwakke dieren hebben jullie niet laten aansterken, zieke dieren niet genezen, gewonde dieren niet verbonden, verjaagde dieren niet teruggehaald, verdwaalde dieren niet gezocht – jullie hebben de dieren hard en wreed behandeld. 5 Zonder herder raakten ze verstrooid, en werden ze door wilde dieren verslonden. Mijn schapen zijn verstrooid, 6 ze dwalen rond in de bergen en hoog in de heuvels; over heel het aardoppervlak raken ze verstrooid, en er is niemand die naar ze omziet, niemand die naar ze op zoek gaat.

Dan gaat het verder en zegt God dat Hij zelf naar zijn volk zal omzien als een herder, wat natuurlijk een profetie is over de komst van Christus, de Goede Herder bij uitstek, die zijn leven gaf voor zijn schapen.

Paulus schrijft later in zijn brief aan de Efeziërs dat we allemaal bepaalde gaven hebben gekregen, en één daarvan is herderschap.

4:7 Aan ieder van ons is genade geschonken naar de maat waarmee Christus geeft. 8 Daarom staat er: 'Toen hij opsteeg naar omhoog, voerde hij gevangenen mee en schonk hij gaven aan de mensen.' 9 'Hij steeg op' – wat betekent dat anders dan dat hij ook is afgedaald naar wat lager ligt, naar de aarde? 10 Hij die is afgedaald is dezelfde als hij die opsteeg, tot boven de hemelsferen, om alles met zijn aanwezigheid te vullen. 11 En hij is het die apostelen heeft aangesteld, en profeten, evangelieverkondigers, herders en leraren, 12 om de heiligen toe te rusten voor het werk in zijn dienst. Zo wordt het lichaam van Christus opgebouwd, 13 totdat wij allen samen door ons geloof en door onze kennis van de Zoon van God een eenheid vormen, de

eenheid van de volmaakte mens, van de tot volle wasdom gekomen volheid van Christus.

Het boeiende van dit laatste gedeelte is dat Paulus het herderschap als een van de gaven ziet, en al die gaven bedoelt zijn "om de heiligen toe te rusten voor het werk in zijn dienst".

Geschiedenis

Door de geschiedenis heen zijn die verscheidenheid aan gaven helaas toch al vrij snel bij het "gewone" gemeentelid weggehaald en geconcentreerd in de functies van diaken, priester en iets later, bisschop. De Reformatie heeft dat wel wat aangepast tot diaken, oudste (ouderling) en predikant, waarbij de praktische zorg bij de diakenen lag, en de geestelijke zorg bij de ouderlingen en de predikant. Maar nog steeds lag het niet meer in de volle breedte van de gemeente.

Kerk van de Nazarener

In de Kerk van de Nazarener ligt het weer iets anders. Kerkenraadsleden hebben geen pastorale verantwoordelijkheid, zij zijn meer beleidsmatig bezig. Die verantwoordelijkheid ligt in eerste instantie bij de predikant(en), die dan vaak een pastoraal team in het leven roepen om de praktische reden dat ze het niet alleen kunnen maar dus ook om bijbelse redenen: we hebben allemaal gaven ontvangen en het is Gods bedoeling dat we die gebruiken ten bate van de gemeente. Vandaar dat we in onze gemeente dan ook een Pastoraal Coördinatie Team (PCT) kennen, dat bestaat uit een aantal gemeenteleden en de predikanten. Dat woord "coördinatie" staat er bewust: de gaven van herderschap liggen veel breder in de gemeente dan alleen bij dit team, maar er moet wel een plek zijn waar coördinatie plaatsvindt. Zo zijn er dus mensen in de gemeente die beslist de herderlijke gave hebben ontvangen en die ook gebruiken, maar geen lid zijn van het PCT. En dat is uitstekend!

Wat is pastoraat wel en wat is het niet?

Het PCT heeft dit al eerder verwoord dus neem ik dat simpelweg over:

"Veel mensen kennen situaties in hun leven waarin het wat minder voorspoedig lijkt te gaan. Zorgen, moeiten, pijn of verdriet zijn niemand vreemd en blijven ook niemand bespaard. In zo'n situatie kan het goed zijn om hierover te spreken met familie en vrienden, of binnen de kerk met gemeenteleden. Zo leven we als kerk met elkaar mee, door er voor elkaar te zijn. Soms komen er vragen boven die meer zorg en aandacht nodig hebben. Te denken valt aan vragen met betrekking tot zingeving, identiteit en zelfbeeld, huwelijk, gezin en opvoeding, ziekte, verlieservaring, rouwverwerking en diaconale vragen. Het delen met anderen, en het in Zijn Licht aan het licht laten komen, kan een weg zijn van heling en vrij worden.

Deze vragen kunnen ook ingebracht worden in het PCT. In een gesprek proberen we samen zicht te krijgen op waar het precies om gaat. Als pastoraal team hebben we niet op elke vraag een antwoord, maar we willen een luisterend oor zijn, met je meeleven, je bemoedigen, waar mogelijk richting geven en bovenal samenzijn in Gods Tegenwoordigheid. We willen ook samen eerlijk bekijken welke vorm van hulp het meest passend en geschikt is. Het kan zijn dat we adviseren om professionele hulp te zoeken; of dat we je naast de professionele hulp van dienst kunnen zijn. Een andere mogelijkheid is dat we iemand in de gemeente vin-

den die als coach kan fungeren. Met nadruk willen we stellen dat we als geloofsgenoten naast elkaar staan, en niet als professionele hulpverleners."

Dat laatste is belangrijk. Als je iets moet beseffen als je probeert mensen te helpen, is het wel je eigen beperktheid en grenzen. Het gaat wel over mensen en je maakt snel brokken.

Luisteren

Tegelijkertijd mag er ook de bemoediging zijn dat luisteren al een heel belangrijk onderdeel is. Zeker als man ben je geneigd heel praktisch naar oplossingen te zoeken. Dat is niet altijd wat mensen nodig hebben, en als dat al zo is, komt het pas na het luisteren. En dat is een kunst op zich. Het betekent tijd nemen en dan pas terug geven wat je hebt gehoord tot de ander zegt, ja, dat is het. Zodat de ander zich werkelijk gehoord weet. Natuurlijk heeft de een daar meer gave in dan de ander, maar het is iets waar we wel allemaal ons in kunnen oefenen.

Bidden

Een cruciaal onderdeel van heel ons gemeente-zijn, maar zeker ook van het pastoraat, is gebed. Zodra alles wat we doen enkel een menselijk gebeuren is, zijn we geen kerk meer. Het lichaam van Christus bestaat bij gratie van Christus zelf, de opgestane en levende Heer. Hij is "door de kracht die in ons werkt bij machte oneindig veel meer te doen dan wij vragen of denken" (Efeziërs 3:20). Die hoop is altijd een bemoediging voor zowel degene die pastoraat geeft, als wie het ontvangt. En gebed is daartoe de sleutel.

Conclusie

Er zit een gelaagdheid in het begrip "pastoraat". Pastoraat als herderschap, in brede zin, heeft een element van zorg in zich wat bij leiders in de gemeente thuis hoort, specifiek de predikanten en in zekere zin ook de kerkenraad, die daarin ook een meer coördinerende taak heeft.

Pastoraat in engere zin heeft veel meer te maken met specifieke zorg voor elkaar bij allerlei problemen zoals hierboven omschreven. Dat is ten diepste een taak voor heel de gemeente, waarbij dan degenen die daar juist een gave in hebben, een leidende rol mogen spelen.

Eigenlijk is dit een bijbels principe: we worden allemaal opgeroepen Christus na te volgen, ook als Goede Herder, maar de Geest geeft specifieke gaven aan mensen die dan juist op het gebied van die gave veel kunnen betekenen. Want juist zo "wordt het lichaam van Christus opgebouwd".

Jezus Christus

Inleiding

Een wat onverwacht onderwerp, misschien. Maar wel één waar de kerk eeuwen mee bezig is geweest. Het is ook geen eenvoudig onderwerp. Wie is deze timmerman uit Galilea? Een rabbi? Een Messias? Of zelfs God? En hoe zit dat dan met zijn mens-zijn? Als je er maar even over nadenkt kom je snel tot de conclusie dat de vraag stellen wel even wat eenvoudiger is dan hem beantwoorden. Geen wonder dus dat het antwoord op deze vraag wel een paar eeuwen heeft geduurd. Het punt waar men het wel snel over eens was is dat dit een kernvraag is van het geloof. Jezus zelf stelde hem al: "Onderweg vroeg hij aan zijn leerlingen: 'Wie zeggen de mensen dat ik ben?'" (Markus 8:27)

Deze vraag is zo centraal omdat heel ons geloof draait om de persoon van Jezus Christus. Zoals Paulus al schreef in 1 Korinthiërs 2:2 "Ik had besloten u geen andere kennis te brengen dan die over Jezus Christus - de gekruisigde". En waarom is dat? Hij legt het uit in Kolossenzen 1:15-20 (NBV):

Beeld van God, de onzichtbare, is hij, eerstgeborene van heel de schepping: in hem is alles geschapen, alles in de hemel en alles op aarde, het zichtbare en het onzichtbare, vorsten en heersers, machten en krachten, alles is door hem en voor hem geschapen. Hij bestaat vóór alles en alles bestaat in hem. Hij is het hoofd van het lichaam, de kerk. Oorsprong is hij, eerstgeborene van de doden, om in alles de eerste te zijn: in hem heeft heel de volheid willen wonen en door hem en voor hem alles met zich willen verzoenen, alles op aarde en alles in de hemel, door vrede te brengen met zijn bloed aan het kruis.

Daarom ook wordt in het vierjaarlijkse verslag van de algemene kerkleiders van de Kerk van de Nazarener aan de Algemene Vergadering van 2017 juist Jezus centraal gezet¹³. Alles draait om Hem. En wat we over Hem geloven is dus essentieel. Een citaat uit datzelfde verslag op blz 18: "De Kerk van de Nazarener heeft bepaald dat onze geloofsartikelen het centrale punt zijn en zij de kerk verankeren te midden van steeds veranderende filosofieën en geloofsovertuigingen".

We gaan proberen aan te geven hoe de kerk deze vraag over de identiteit van Jezus heeft beantwoord. En dat is in dit geval niet alleen de Kerk van de Nazarener maar de wereldwijde kerk.

Bijbel

Natuurlijk is de bijbel altijd de basis van elke uitspraak over een theologisch onderwerp. Tegelijkertijd moeten we erkennen dat een totaal overzicht van alle teksten in dit verband geen artikel zou vergen, maar een compleet boek en een dik boek ook¹⁴. Hoe dus dit aan te pakken? Het is belangrijk te beseffen dat wij niet de eersten zijn die de bijbel lezen. Hoe zijn de christenen uit de eerste eeuwen tot hun conclusies gekomen? Laten we daarom kijken naar wat de kerkelijke, zogenaamde oecumenische concilies hebben besloten. Dat zijn de vergaderingen van de nog onverdeelde kerk die tot uitspraken hierover zijn gekomen, die door vrijwel alle kerkgenootschappen worden erkend en de norm zijn geworden voor orthodox christelijk geloof. Daarna gaan we een bijbelgedeelte gaan bespreken dat een andere rich-

¹³ http://www.nazarene.org/sites/default/files/docs/bgs/GA2017_BGS_QA.pdf

¹⁴ Voor wie verder wil studeren: "Jezus volgens Johannes" van dr. Lieuwe van Kampen is aan te bevelen.

ting lijkt te wijzen. Juist daarom willen we aandacht besteden aan wat de kerkvaders specifiek hier over schreven. Zeker de oudere kerkvaders waren mensen voor wie het Grieks van het Nieuwe Testament de moedertaal was.

Nicea/Constantinopel

In het jaar 325 riep keizer Constantijn, die voor het eerst het christelijk geloof gelegaliseerd had, de bisschoppen bijeen om de onderlinge discussies uit te werken en tot een conclusie te komen. Dat gebeurde ook en leidde tot de geloofsbelijdenis van Nicea. In het jaar 381 is deze belijdenis verder uitgewerkt en vastgesteld. Deze belijdenis is de basis van de Christelijk Kerk geworden.

Ik geloof in één God, de almachtige Vader, Schepper van de hemel en de aarde, van alle zichtbare en onzichtbare dingen.

En in één Here Jezus Christus, de eniggeboren Zoon van God, geboren uit de Vader voor alle eeuwen, God uit God, Licht uit Licht, waarachtig God uit waarachtig God; geboren, niet gemaakt, van hetzelfde Wezen met de Vader; door Wie alle dingen gemaakt zijn.

Die, om ons mensen en om onze zaligheid, is neergekomen uit de hemel en vlees geworden door de Heilige Geest uit de maagd Maria en een mens geworden is; ook voor ons gekruisigd is onder Pontius Pilatus, geleden heeft, en begraven is, en op de derde dag opgestaan is overeenkomstig de Schriften, opgevaren naar de hemel, zit aan de rechterhand van de Vader en zal weerkomen met heerlijkheid om te oordelen de levenden en de doden; wiens rijk geen einde zal hebben.

En in de Heilige Geest, die Here is en levend maakt, die van de Vader en de Zoon uitgaat, die samen met de Vader en de Zoon aanbeden en verheerlijkt wordt, die gesproken heeft door de profeten.

En een heilige, algemene en apostolische kerk.

Ik belijd een doop tot vergeving van de zonden.

Ik verwacht de opstanding van de doden en het leven van de komende eeuw.

Amen.

Commentaar op Fillippenzen 2:5-11 (NBG 1951)

Laat die gezindheid bij u zijn, welke ook in Christus Jezus was, die, in de gestalte Gods zijnde, het Gode gelijk zijn niet als een roof heeft geacht, maar Zichzelf ontledigd heeft, en de gestalte van een dienstknecht heeft aangenomen, en aan de mensen gelijk geworden is. ⁸En in zijn uiterlijk als een mens bevonden, heeft Hij Zich vernederd en is gehoorzaam geworden tot de dood, ja, tot de dood des kruises. Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd en Hem de naam boven alle naam geschonken, opdat in de naam van Jezus zich alle knie zou buigen van hen, die in de hemel en die op de aarde en die onder de aarde zijn, en alle tong zou belijden: Jezus Christus is Here, tot eer van God, de Vader!

Om te beginnen, wat wil het zeggen dat Jezus "in de gestalte Gods" was?

Gregorius van Nyssa: "De gestalte van God is absoluut hetzelfde als het wezen. Toch, toen Hij de 'gestalte van een slaaf' aannam, nam hij voor hemzelf het wezen van een slaaf aan, geen naakte vorm. Toch is Hij daarmee niet gescheiden van zijn wezen als God. Toen Paulus zei dat Hij 'in de gestalte Gods' was, gaf dat 'wezen' zowel als 'gestalte' aan."

Origenes: "Allereerst moeten we bedenken dat Hij bestond in zijn primaire gestalte, dat van God, voordat Hij zichzelf ontledigde. Dan zien we de Zoon van God die nog niet van Hem uitgezonden is, de [geïncarneerde] Heer die nog niet van zijn plaats is vertrokken. Maar vergelijk dan dit vroegere bestaan van de Zoon met het bestaan dat het gevolg was van zijn 'gestalte van een slaaf aannemen' toen Hij 'zichzelf ontledigde'. Je zult dan begrijpen dat de Zoon van God tot ons gekomen is en als het ware onderscheiden is geworden van Degene die hem ge-

zonden heeft. Tegelijkertijd liet de Vader hem niet zo maar gaan, maar is Hij met Hem en in Hem zoals ook de Zoon in de Vader is. (commentaar op Joh 20:18)"

En wat is dan dus dat "ontledigen"?

Augustinus: "Er is gezegd dat Hij 'zichzelf ontledigde' enkel door de gestalte van een dienst-knecht aan te nemen, niet door de gestalte van God te verliezen. Want de natuur waardoor Hij gelijk is aan de Vader in de gestalte van God bleef onveranderlijk terwijl Hij onze veranderlijke natuur aannam, waardoor Hij werd geboren uit de Maagd."

Gregorius van Elvira: "Wij geloven niet dat Hij zo ontledigd was dat Hijzelf als Geest iets anders werd. Veeleer nam Hij een menselijk lichaam aan, waarmee Hij voor een tijd de eer van zijn majesteit aan de kant zette. Enkel door de gestalte van een mens aan te nemen kon Hij de redder van de mensheid worden. Merk op dat als de zon bedekt wordt door een wolk, de schittering wordt gedempt maar niet verduisterd. Het licht van de zon dat de hele aarde beschijnt, alles doordringt met zijn schitterende pracht, wordt dan tijdelijk geblokkeerd door een wolkje maar niet weggenomen. Zo is het ook met het mens-zijn dat onze Heer Jezus Christus heeft aangenomen, zijnde onze verlosser, wat betekent God en de Zoon van God, het vermindert zijn godheid niet maar verbergt die tijdelijk."

Cyrellus van Alexandrië: "Laten we hierdoor alleen al het verschil tussen de godheid en mensheid in Hem zien. Want godheid en mensheid zijn niet gelijk in natuurlijke kwaliteit. Hoe kan anders het Woord, dat God is, zich hebben 'ontledigd' en onder ons mindere wezens hebben gewoond? Maar als we gaan speculeren over de manier waarop de incarnatie plaatsvond zien we direct twee dingen vermengd door een onuitsprekelijke eenheid en toch worden de twee elementen op geen enkele wijze gescheiden. Maar we geloven en aanvaarden dat er één is die van beide is, die God is, Zoon, Christus en Heer."

Conclusie

Er zijn nog vele citaten te geven maar ze beschrijven allemaal hetzelfde: Jezus was God voordat Hij mens werd, bleef God toen Hij mens werd, en bleef God en mens toen Hij verheerlijkt werd en weer terug ging naar de hemel. Het is ook niet vreemd. Als een mens vermogens verliest, zoals bv verlamd raakt of blind wordt of iets dergelijk, is er wel sprake van verlies van vermogens, maar niet van verlies van identiteit. Je bent nog altijd wie je bent. Zelfs als iemands verstandelijke vermogens worden aangetast en het karakter verandert, zal niemand zeggen dat deze persoon een andere identiteit heeft gekregen, een ander wezen. Nee, het is God die onder ons is komen wonen (Joh 1:14). Hij heeft de begrenzings van het mens-zijn aanvaard maar daarmee is Hij niet iemand anders geworden. Juist omdat Hij daar ook helder in was, is Hij gekruisigd. De aanklacht was godslastering door zich aan God gelijk te stellen. Dat was voor iedereen helder. Zonder die claim was er geen kruisiging geweest.

Snappen we nu alles? Uiteraard niet. Het zal altijd een mysterie blijven hoe iemand "waarachtig God en waarachtig mens" kan zijn. Maar de kerk heeft begrepen dat de bijbel duidelijk getuigt van beide en dit nog eens vastgesteld op het concilie van Chalcedon, AD 451¹⁵.

Daarom belijden we met alle Christenen: Jezus Christus is Here, tot eer van God, de Vader!¹⁶

¹⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Council_of_Chalcedon

¹⁶ Het Griekse woord voor "Heer", *kurios*, is de titel die in de bijbel aan God gegeven wordt. Zoals in Joël 3:5. In een christelijke context is de betekenis helder: het is de titel voor God.

De doop

Inleiding

Wie een beetje thuis is in kerkelijk Nederland weet dat dit een van de hete hangijzers is. Helaas is het de reden geweest voor veel mensen om te vertrekken uit hun gemeente, of zelfs om de gemeente uit gezet te zijn. Het is een geschiedenis vol pijn. Dus de vraag hoe de Kerk van de Nazarener tegen de doop aankijkt is niet onbelangrijk.

De Bijbel

Als bij elke Bijbelse opdracht is het van belang om met die opdracht te beginnen. In dit geval is dat het zendingsbevel van Jezus zelf.

18 Jezus kwam op hen toe en zei: 'Mij is alle macht gegeven in de hemel en op de aarde. 19 Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest, 20 en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb. En houd dit voor ogen: ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld.' (Mattheüs 28)

Hier staat al een hele hoop in! Allereerst, het is geen vraag of je wel gedoopt moet worden. Als je een discipel, een leerling van Jezus wilt zijn is het antwoord klip en klaar: JA! Het Nieuwe Testament kent dan ook geen ongedoopte christenen. Vanaf de toespraak van Petrus in Handelingen 2 is de boodschap steeds dezelfde geweest:

37 Toen ze dit hoorden, waren ze diep getroffen en vroegen aan Petrus en de andere apostelen: 'Wat moeten we doen, broeders?' 38 Petrus antwoordde: 'Keer u af van uw huidige leven en laat u dopen onder aanroeping van Jezus Christus om vergeving te krijgen voor uw zonden. Dan zal de heilige Geest u geschonken worden [...] (Handelingen 2)

Betekenis

De eerste vraag die je hierbij kunt stellen is natuurlijk, waarom? Waarom vonden onze Heer en zijn apostelen dit zo belangrijk? Paulus legt het uit in Romeinen 6:

3 Weet u niet dat wij die gedoopt zijn in Christus Jezus, zijn gedoopt in zijn dood? 4 We zijn door de doop in zijn dood met hem begraven om, zoals Christus door de macht van de Vader uit de dood is opgewekt, een nieuw leven te leiden. 5 Als wij delen in zijn dood, zullen wij ook delen in zijn opstanding.

De doop is een teken van de identificatie met Christus. Het is luid en duidelijk zeggen: ik wil bij Hem horen. Net zoals Hij zijn kruis heeft gedragen en de dood is ingegaan, moet ook ik mijn leven verliezen om het in Hem te vinden. Paulus beschrijft het heel persoonlijk:

10 Ik wil Christus kennen en de kracht van zijn opstanding ervaren, ik wil delen in zijn lijden en aan hem gelijk worden in zijn dood, 11 in de hoop misschien ook zelf uit de dood op te staan. (Filippenzen 3)

Dat is doop. Eén worden met Christus in zijn dood en opstanding. Nu klinkt dit allemaal nog erg individualistisch. Maar dat was de eerste gemeente helemaal niet. John Wesley had volkomen gelijk toen hij schreef: “Het christelijk geloof is fundamenteel een sociale godsdienst, en het omvormen tot een individualistische godsdienst is inderdaad het vernietigen ervan”¹⁷. In de eerste gemeente was heel duidelijk de doop ook de manier waarop je toetrad tot de gemeenschap, tot het lichaam van Christus. Het één worden met Christus betekende ook dat je één werd met zijn lichaam hier op aarde.

Complicaties

1. Symbool of meer?

Als je dit allemaal zo leest zou je bijna gaan denken, wat is dan het probleem? Maar die zijn er wel degelijk en we zullen ze kort moeten benoemen om duidelijk te maken welke keuzen we als Kerk van de Nazarener hebben gemaakt.

We zijn namelijk nog niet klaar met de betekenis. Een van de discussiepunten door de eeuwen heen is de vraag geweest in hoeverre de doop enkel een symbool is, dan wel een handeling die daadwerkelijk iets doet in onze verlossing. Dat laatste klinkt ons misschien wat vreemd in de oren, maar er zijn wel degelijk Bijbelteksten die in die richting wijzen.

15 En hij [Jezus] zei tegen hen: ‘Trek heel de wereld rond en maak aan ieder schepsel het goede nieuws bekend. 16 Wie gelooft en gedoopt is zal worden gered, maar wie niet gelooft zal worden veroordeeld. (Marcus 16)

In de ark werden slechts enkele mensen, acht in totaal, van de watervloed gered, 21 en dat water is een voorafbeelding van het water van de doop, waardoor u nu wordt gered. De doop wast niet het vuil van uw lichaam, het is een vraag aan God om een zuiver geweten. (1 Petrus 3)

Het minste wat we hier uit af kunnen leiden is dat doop in het Nieuwe Testament zeer serieus werd genomen. Uiteindelijk lijken de teksten die aangeven dat we enkel door geloof worden behouden het zwaarste gewicht te hebben, maar voor de eerste gemeenten was het geen discussiepunt: als je geloofde in Jezus, moest je worden gedoopt. Hoe je ook aankeek tegen de vraag wat de doop nu precies “doet”.

2. Vorm en tijdstip

Een tweede complicatie was de vorm en het tijdstip van de doop. De eerste 1500 jaar van de kerkgeschiedenis was er vrijwel alleen sprake van volwassendoop bij bekering, en kinderdoop voor degenen die als kind opgroeiden in de kerk. Dat was logisch in een kerk met een joodse achtergrond (waar immers jongens als baby werden besneden en zo deel werden van het joodse volk en het verbond) en een cultuur waarin het collectief belangrijker was dan het individu. Dat begon te veranderen in de late Middeleeuwen en vooral in de Renaissance. Meer en meer kwam het individu op de voorgrond te staan. Kunstenaars begonnen hun werk te signeren. En ook de Reformatie had (mede) te maken met het individu die zelf de Bijbel wilde lezen, vrij van alle uitspraken van kerkelijke concilies enz. Het is dan ook logisch dat in die tijd de zogenaamde “Wederdopers” (Anabaptisten) ontstonden, die met de ogen van een individu de Bijbel gingen lezen en tot de simpele conclusie kwamen dat een baby niet kan geloven, dat je op geloof gedoopt moest worden en dus de doop pas geldig was als die aan een bewuste keuze voor God was gekoppeld. Vrij kort daarna ontstonden de baptisten¹⁸ vanuit wezenlijk dezelfde cultuur en gedachtegang: een individualistisch lezen van de Bijbel.

¹⁷ John Wesley, Works 5:296, Sermon on the Mount IV

¹⁸ <http://www.baptisten.nl/over/wie-zijn-baptisten>

Kerk van de Nazarener

In de Kerk van de Nazarener vinden we zowel invloeden vanuit de Anglicaanse Kerk (via John Wesley) als van de traditie van Wederdopers en Baptisten. Maar er moet gezegd worden dat ten aanzien van de sacramenten, er een sterke invloed van die laatste is geweest. Wat binnen de individualistische maatschappij van de 19^e eeuw in de VS niet verwonderlijk is.

Zoals u wellicht weet is de Kerk van de Nazarener (vooral in 1907 en 1908) ontstaan door een aantal fusies. En ondanks (of mede dankzij) het bovenstaande, was er een grote verscheidenheid aan dooppraktijken. Er was zelfs een groep die mensen alleen doopte door overgieten, omdat dit het symbool van de Heilige Geest was. Was men als kind gedoopt of als volwassene, dat maakte niet uit, voor hen gold alleen het overgieten als echte doop en ze doopten dus iedereen zo, desnoods opnieuw.

Toen al deze heiligingskerken bijeen kwamen, werden de verschillen al snel duidelijk. Wat nu? Uiteindelijk vond men elkaar toch in de kern: het geheiligde hart. Daardoor ontstond er ruimte voor verschillende praktijken.

Nu moeten we wel eerlijk zijn en stellen dat door de jaren heen de doop door onderdompeling, van volwassenen, heel sterk opgang heeft gemaakt tot aan het punt dat heel wat Nazareners nauwelijks weten dat de Kerk officieel meer vormen ondersteunt en zelfs ook kinderdoop. Al merk je dat er de laatste jaren een kentering is. Ook in Nederland werd in eerste instantie alleen de volwassendoop bediend, maar sinds de jaren negentig is er een zogenaamde dubbele dooppraktijk ontstaan, in lijn met onze geloofsbelijdenis. Het wordt dus tijd die erbij te pakken. Dit is de versie zoals die is aangepast door de Algemene Vergadering van 2017:

Artikel XII. De Doop

12. Wij geloven dat de christelijke doop, bevolen door onze Heer, een sacrament is dat het aanvaarden van de weldaden van de verzoening en de opname in het Lichaam van Christus tot uitdrukking brengt. De doop is een handeling waarbij de genade tot ons komt en die het geloof in Jezus Christus als verlosser verkondigt. Hij moet worden gevierd door gelovigen en geeft blijk van hun oprecht voornemen om te gehoorzamen in heiligheid en gerechtigheid.

Als deelgenoten aan het nieuwe verbond mogen ook jonge kinderen en de moreel onschuldigen gedoopt worden op verzoek van hun ouders of voogden. De kerk zal zorgdragen voor een christelijke opvoeding. De doop kan voltrokken worden door middel van besprenkelen, overgieten of onderdompelen.

U herkent hier de ruimte, maar ook het woord "symbool" is verdwenen. Letterlijk staat er dat de doop een "means of grace" is, en dat is dus meer dan een symbool.

Praktijk

Dit alles betekent dat we als Kerk van de Nazarener hier in Dordrecht zowel kinderen opdragen als dopen. Dat we volwassenen normaal gesproken onderdompelen maar overgieten is ook al een keer voorgekomen. En ten diepste kijken we als predikanten naar het hart van de ouders wat betreft de kinderen. Als zij in oprechtheid menen het beste te kiezen voor hun kind, biedt de Kerk daar ruimte voor: opdragen of doop. En wat betreft volwassenen geloven we dat de mens door geloof behouden wordt, maar dat onze Heer Jezus wel van ons vraagt gedoopt te worden. Waarbij helder is dat de gedetailleerde en specifieke voorschriften in het Oude Testament, in het Nieuwe Testament veel minder specifiek en gedetailleerd zijn. Ondermeer op basis van de Griekse woord voor dopen, "*baptidzo*", wat onderdompelen en ook wel doordrenken betekent (als een stof in een verfbad, bv) hebben veel christenen tegen-

woordig een voorkeur voor onderdompeling. In de Orthodoxe Kerken worden zelfs baby's volledig ondergedompeld. Die laatste traditie kennen wij niet, in het Westen wordt dat veelal gedaan via besprenkelen. Het is natuurlijk helder dat je daarmee wat verder weg staat van de oorspronkelijke vorm. Maar zoals hiervoor al uitgelegd, is het wel typisch Kerk van de Nazarener om daar geen doorslaggevend punt van te maken.

29-11-2017